

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org). This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșeală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită. Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

Äl bukă le Apostolenqe

O Isus phenel kä del le apostolen o Duxo Sfinto

1 Teofil, anthä muro lil o angluno ramosardem an-
tha să so începosajlos te kerel haj te sikavel o
Isus, ² zi anθ-o ges kana sas vazdino k-o ćeri. Zi kaj
te avel vazdino k-o ćeri, prin o Duxo Sfinto dinās po-
runć le apostolen kaj alosardāsas len ³ haj saveņqe
sikadilos zuvindo pala lesqi suferinca. O Isus sika-
dās kä trail le apostolenqe butioar, anthä but feluri,
timpo saranda gesenqo, haj dină lenqe duma anθa o
thagarimos le Devlesqo.

⁴ Äk data kana sas lenća, o Isus phendă lenqe:

— Na telären anθa o Jerusalimo! Azükären te ker-
döl o phenimos le Dadesqo anθa savo asunden les
manθar! ⁵ Kăć o Joan bolelas le manusän pajeća, dar
tume, na pala but ges, va avena bolde le Duxoća
Sfinto.

O Isus si vazdino k-o ćeri

⁶ Kana äl apostolă sas anθ-äk than, puśle les:

— Raila, anθ-o timpo kadava va leća parpale o tha-
garimos le Israelosqo kaθar äl romaja?

⁷ Ov phendă lenqe:

— Naj tumari treaba te zanen o ges haj o ćaso sa-
ven o Dad hotărisardă len prin pi autoritată. ⁸ Dar
va primina zuralimos kana va avela o Duxo Sfinto
pă tumenθe, haj atunc va phenena o ćacimos anθa
manθe anθ-o Jerusalimo, anthä saori Judea, anθ-e Sa-
maria haj zi k-äl riga le phuăqe.

⁹ Păće so phendās kadal bukă, anθ-o timpo so on
dikhenas pă lesθe, sas vazdino haj äk noro lilă les
angla lenqe jakha. ¹⁰ Haj anθ-o timpo so on dikhenas
p-o ćeri kana ov telărelas, ita kä sikadiles lenqe duj
murs hurăde anthä parnimasθe ¹¹ haj phendes:

— Manus anθa-i Galilea, sosθe bešen haj dikhen p-
o ćeri? Kadav Isus, savo sas lilo k-o ćeri anθa tumaro
maškar, sa kadă va rila pes sar dikhlen les zandos k-o
ćeri.

O Matia alome anθ-o than le Judasqo

¹² Atunc on risajles anθ-o Jerusalimo poa plaj le Mă-
slingenqo, kaj si paša o Jerusalimo, kam äk kilometro.

¹³ Kana aresles, geles anθ-e hodaja opral kaj beše-
nas. Haj sas: o Petre, o Joan, o Jakov haj o Andrej, o
Filip haj o Toma, o Bartolomeu haj o Matej, o Jakov
le Alfeosqo, o Simon o Patrioto haj o Juda le Jako-
vosqo. ¹⁴ Să kadala äk ileća ruginas pes saoro timpo,

le zuvlănça, le Marăça, e dej le Isusosqi, haj lesqe phralença.

¹⁵ Anθ-äl gesa kodola, o Petre uštilos anθă pîrnenθe anθ-o maškar le phralenqo. Othe sas kidine kam äk šäl haj biš manuš. Haj phendäs:

— ¹⁶ Phrala!le, trăbulas te kerdöl e Skriptura phen-di kaθar o Duxo Sfinto maj anglal prin o muj le Davidosqo, anθa o Juda, savo iingărdäs kolen kaj astardes le Isusos. ¹⁷ Sas jekh amaresθar haj dină pes lesqe äk rig amença anθă buki kadaja le Devlesqi.

¹⁸ (O manuš kadava kindäs äk kotor than le lovença kaj lilă len anθa-i buki e nasul kaj kerdă lan, pelos le moça tele, phariłos anθă duj poa maškar, haj čhordinăjles saoră pora lesqe. ¹⁹ E buki kadaja areslis prinzandi kaθar saoră manuš anθa o Jerusalimo, kadă kă le thanesqe kodolesqe čhutes lesqo anav anθă lenqi čhib: Akeldama, aver felo phendo: O Than le Ratesqo.) ²⁰ O Petre phendäs:

— Kă anθ-o lil le Salmenqo si ramome:

«Lesqo kher te ačhol mulano,
konik ta na bešel anθă lesθe»^a

haj

«Lesqi buki te lel lan aver».^b

²¹ Deč trăbul te alos jekh anθa-l murš save sas amença saoro timpo kadava, kabor o Raj o Isus sas maškar amenθe, ²² dă kana sas boldo kaθar o Joan, zi anθ-o ges kana sas lilo maškar amenθe. Äk manuš kadalesθar trăbul te ažutil amen te phenas avrenqe kă i ov dikhlăs kă o Isus iŋviosardăs.

²³ Haj andes duj anglal: le Josifos, savesqe phenenas Barsaba, prinzando i le anaveça Justus, haj le Matias. ²⁴ Pala kodoja rugisajles:

— Raila, tu prinzanes äl ile saorănqe, sikav amenqe saves anθa-l duj kadala alosardăn les ²⁵ te služil sar apostolo anθ-o than le Judasqo. Kă ov muklăs pi služiră haj gelos k-o than kaj sas anθa lesθe!

²⁶ Dines le zaloça, haj o zalo pelos p-o Matia, haj ov sas alome apostolo kolavrença dešujekh.

O avimos le Duxosqo Sfinto

2 Kana avilos o ges le Peindanqo,* äl učenică sas kidine să anθ-äk than. ² Anθa-k data, avilos anθa o čeri äk vujeto sar äk vižimos bravalăqo zurali haj pherdăs saoro kher kaj bešenas on. ³ Atunc dikhles daiči sar nište čhiba jagaqe save pharadiles haj

čhute pes p-o jekh pä fiosavo anθa lenθe. ⁴ Haj să pherdiles Duxo Sfinto haj iŋceposajles te den дума anθă aver čhiba, pala sar delas len o Duxo zuralimos te den дума.

⁵ Atunc arakhadonas anθ-o Jerusalimo evrea, murš save jubisardes le Devles, anθa saoră poporă kaj si p-e phuv. ⁶ Kana ašundinăjlos o muj le učenicenqo, saoră manuš kidinăjles haj ačhiles iŋkremenime, kă fiosavo ašunelas kă denas дума anθă lesqi čhib. ⁷ Haj să mirinas pes, minuninas pes haj phenenas jekh avresqe:

— Dikh, să kadala kaj den дума, naj anθa-i Galilea? ⁸ Atunc sar ašunas kă den дума fiosavesqe anθă amari čhib, anθă savi kerdinajlăm? ⁹ Maškar amenθe si parci, mezi haj elamici haj manuš anθa-i Mesopotamia, Judea haj Kapadočia, anθa o Pont haj Asia, ¹⁰ anθa-i Frizia haj Pamfilia, anθa o Ezipto haj anθa-l riga le Libiaqe pašaj Čirena, si kathe oaspeci anθa-i Roma, ¹¹ evrea haj aver kaj nakhles ke religia le evreenqi, haj manuš anθa-i Kreta haj Arabia. Haj ku să ašunas kă den дума anθă amare čhiba anθa bukă minunime le Devlesqe!

¹² Să mirinas pes, ni zanenas so te pakăn haj phenenas jekh avresqe:

— So daštil te xakărdöl kadaja?

¹³ Dar aver marenas pesqe žoko haj phenenas:

— Si mate!

O Petre del дума le manušanqe kaj si kidine

¹⁴ Atunc o Petre uštilos anθă pîrnenθe, kolença äl dešujekh, haj moça zuralo phendă lenqe:

— Phrala!le evrea, haj tume să kaj bešen anθ-o Jerusalimo, te zanen kadaj buki haj ašunen mîră vorbe! ¹⁵ Äl manuš kadala naj mate, sar pakăn tume, kă si numa iŋă detexara! ¹⁶ Ni, să so dikhen akanak si äl bukă anθa save ramosardăs o prooroko Joel:

¹⁷ «O Del phenel: Anθ-äl gesa äl palune

va čhorava anθa muro Duxo pä orso manuš:
tumare čhave haj tumare čheja va prooročina,
tumare tărnen va avela len dikhimata,
haj tumare phuren va avela len sune!

¹⁸ Da, kjar pä mîră robi haj pä mîră roabe

va čhorava anθa muro Duxo anθ-äl gesa kodola,
haj va prooročina.

¹⁹ Va kerava minuni opre anθ-o čeri

***2:1** O ges le Peindanqo sas o ges kana äl evrea sărbătorinas o kidimos le givesqo, dikh o Levitiko 23:15-16 haj o Deuteronomo 16:9-11. Sas peinda gesa maj pala o ges o baro le Nakhimasqo haj sas jekh anθa-l bare gesa anθă save äl evrea zanas k-o Jerusalimo.

^a**1:20** Salmi 69:25 ^b**1:20** Salmi 109:8

haj semnă tele p-e phuv,
rat, jag haj noro thuvesqo.
²⁰ O kham va avela parubdo anθ-o ĩntunjariko,
haj o čhonot va kerdōla sar o rat.
Pala kodoja va avela o ges le Rajesqo,
baro haj pherdo slava.
²¹ Atunc orkon va dela muj
o anav le Rajesqo te azutil les,
va avela xastrame.»^c
²² Phralalle israelică, asunen äĭ vorbe kadala! O Isus
anθa o Nazaret sas äk manus sikado kaθar o Del tu-
menqe kă avilos lesθar, prin äĭ fapte zurale, äĭ minu-
ni haj äĭ semnă save kerdă len o Del prin lesθe anθă
tumaro maškar, pala sar mišto zanen. ²³ Le manusäs
kadales, savo sas bikindo, sar sas o plano le Devles-
qo haj sar zanglăs maj anglal kă va kerdōla pes, tu-
me rästignisarden les haj mudarden les prin o vast
kolenqo kaj ni zanen e Kris le Devlesqi. ²⁴ Dar o Del
ĩnviosardă les nimicindos äĭ dukha le mulimasqe, kă
ni daštilas pes te avel ĩnkărdo kaθar o mulimos. ²⁵ Kă
o David phenel anθa lesθe:
«Dikhavas mereo le Rajes angla manθe.
Anθa kodoja kă ov si kă mĩri čacı,
me ni va legäniva man.
²⁶ Kodolasqe bukuril pes muro ilo haj mĩri čhib
gilabel,
haj muro trupo va traila anθ-e nădezdă:
²⁷ kă ni va mukesa muro sufleto anθ-o Kher le
Mulimasqo
haj ni va mukesa ka kō sfinto te kernöl.
²⁸ Sikadăn manqe o drom karing e viaca,
haj kă san mança, va desa man bukuria.»^d
²⁹ Phralalle, daštiv te phenav tumenqe čacımaça kă
amaro phuro o David mulos haj sas praxome. Lesqo
than le praxomasqo si anθă amaro maškar zi anθ-o
ges dă ages. ³⁰ Anθa kodoja kă o David sas prooroko
haj zanelas kă o Del phendăsas lesqe sovelăça kă va
čhula jekhes anθa lesqe čhave kaj va avela pala lesθe
pă lesqo skauno ³¹ haj dikhlăs maj angle, kodolasqe
dinăs дума anθa-i ĩnvieră le Kristososqi: nas muklo
anθ-o Kher le Molenqo, nič lesqo trupo ni kernilos.
³² Kadal Isusos o Del ĩnviosardă les, haj ame să sãm
martoră kadal bukăqo. ³³ Haj akanak kă sas vazdino
opre te bešel ke čacı le Devlesqi haj primisardăs ka-
θar o Dad o Duxo Sfinto savo sas phendo kă va dela
pes, čhordă les pă amenθe: kadaja si so dikhen haj
asunen akanak. ³⁴ Ku să kă o David ni uštilos anθ-o
čeri, ov phenel:

«O Raj phendăs mĩră Rajesqe:
Beš kă mĩri čacı,
³⁵ zi kana va čhava ke dušmaĕn
tala ke pĩrne!»^e
³⁶ Kadă kă te zanel mišto saoro kher le Israelosqo
kă kadal Isusos, saves tume rästignisarden les, o Del
kerdă les Raj haj o Kristos!
³⁷ Kana asundes kadala, on sas dine dab anθ-o ilo
haj phendes le Petresqe haj kolavrenqe apostolă:
— Phralalle, so te keras?
³⁸ O Petre phendă lenqe:
— Bolden tumen k-o Del, haj fiosavo anθa tumen-
θe te avel boldo anθ-o anav le Isusosqo Kristos, kaš-
te avel jertime tumare bezexa! Haj va primina o Du-
xo Sfinto sar daro. ³⁹ Kăc e fägăduinca kadaja si anθa
tumenθe, anθa tumare čhave haj anθa să kaj si dur,
saorăn saven va dela muj o Raj, amaro Del.
⁴⁰ Haj bute avre vorbença avertizilas len haj rugi-
las len:
— Xastran anθa o maškar kadal manusänqo rimo-
me save train akanak!
⁴¹ Kadă kă save primisardes lesqe vorbe sas bolde,
haj anθ-o ges kodova čhute pes paša lenθe kam trin
mi manus.

O phanglimos le phralenqo

⁴² On kamenas but te sikōn kaθar äĭ apostolă, te aven
len äk phanglimos phralikano, te phagen o marno
haj te rugin pes. ⁴³ Äĭ apostolă kerenas but minuni
haj semnă, haj saorĩ lumă sas pherdi dar. ⁴⁴ Să kaj
pakănas sas anθ-äk than, haj xulavenas maškar pes-
θe să so sas len. ⁴⁵ Bikinenas pe phuja haj äĭ bukă kaj
sas len, haj äĭ love xulavenas len maškar pesθe, pala
sar trăbularas fiosaves. ⁴⁶ Anθă fiosavo ges să äk gĩn-
doça maladōnas k-o Templo, haj phagenas o marno
anθă pe khera. Haj xanas anθ-äk than bukurăça haj
ileça užo. ⁴⁷ Läudinas le Devles haj sas p-o plako sa-
oră poporosqo. Haj o Raj barărelas o grupo kolença
haj sas mĩntuime anθă fiosavo ges.

Äk ologo sastjarol

3 O Petre haj o Joan zanas k-o Templo k-o časo le
rugimasqo, k-äĭ trin pala äĭ dešuduj. ² Äk manus,
ologo dă kana kerdilos, sas andino. Sas muklo anθă
fiosavo ges pašaj poarta le Templosqi savi bučholas
e Poarta Šukar, kašte mangel kaθar kola kaj ĩntrinas
anθ-o Templo. ³ Kadava manus, kana dikhlăs le Pe-
tres haj le Joanos, kă kamen te ĩntrin anθ-o Templo,

^c2:21 Joel 2:28-32 ^d2:28 Salmi 16:8-11 ^e2:35 Salmi 110:1

manglă lenθar love. ⁴ O Petre haj o Joano dikhles or-
ta pă lesθe haj o Petre phendăs:

— Dikh pă amenθe!

⁵ O manuś vardisardăs pă lenθe, haj azukărelas te
primil daići lenθar. ⁶ Atunć o Petre phendă lesqe:

— Rupo haj sumnakaj naj man, dar dav tut so si
man: anθ-o anav le Isusosqo Kristos anθa o Nazare-
to, uśti haj phir!

⁷ Haj astardă les kaθar o vast o ćaćo haj vazdă les.
P-o than, lesqe pırne haj lesqe glezne zurajles, ⁸ xu-
klos anθă pırnenθe haj ĩnceposajlos te phirel. ĩntri-
sajlos anθ-ăk than lenća anθ-o Templo, phirelas, xu-
telas opre haj lăudilas le Devles. ⁹ Saoră manuś dikh-
le les sar phirelas haj lăudilas le Devles. ¹⁰ Prinżane-
nas les kă sas kova kaj beśelas ke Poarta e Śukar le
Templosqi kašte mangel, ujminas pes haj minuninas
pes anθa sosθe kerdinăjlosas lesqe.

O Petre del дума le poporosqe anθ-o Templo

¹¹ Saoră manuś sas ujmime, haj naśles lenθe anθ-e
Prispa le Solomonosqi, kaj o manuś ĩnkărdolas pala
o Petre haj pala o Joan. ¹² Kana o Petre dikhlăs e buki
kadaja, phendăs le manuśănqe:

— Phralalle israelică, sosθe mirin tumen kaθar e
buki kadaja? Sosθe dikhen kadă pă amenθe parkă
amare zuralimaća sau amare smerimaća kerdăm ka-
dal manuśăs te phirel? ¹³ O Del le Avraamosqo, le Isa-
kosqo haj le Jakovosqo, o Del amare dadenqo sikadăs
kabor dă baro si lesqo robo o Isus, saves tume bikin-
den les, haj ćhuden tumen lesθar kana sas angla o
Pilata, kjar kana ov sas hotărıme te del lesqo drom.
¹⁴ Dar tume ćhuden tumen kaθar o sfınto haj o ćaćo
haj manglen te del pes tumenqe ĩk manuś kaj mu-
darel. ¹⁵ Haj mudarden koles kaj del viaca, saves o
Del ĩnviosardă les anθa-l mule haj ame săm marto-
ră kadal bukăqi. ¹⁶ Anθa-i kauza le pakămasqi anθ-
o anav le Isusosqo, lesqo anav sastărdăs le manuśăs
kadales, saves dikhen les haj prinżanen les. O pakă-
mos anθă lesθe sastărdăs kadal manuśăs sar dikhen
ku să.

¹⁷ Haj akanak, phrala!le haj pheja!le, zanav kă ker-
den kadal bukă bi te zanen so keren, sar kerdes i ĩl
maj bare tumare. ¹⁸ Dar o Del kerdăs kadă so phen-
dăs maj anglal prin o muj saoră prooroćenqo, kă o
Kristos va suferila. ¹⁹ Kadă kă muken tumen kaθar o
bezex haj bolden tumen k-o Del, kašte khosen pes
tumare bezexa, ²⁰ kašte avel kaθar o Raj timpuri ho-
dinimasqe, haj kašte del drom o Kristos savo sas alo-

me maj anglal anθa tumenθe: le Isusos. ²¹ Dar ov tră-
bul te aćhol anθ-o ćeri zi kana saoră bukă va avena
pale kerde. Anθa kadala dinăs дума o Del prin o muj
le sfincenqo lesqe prooroćă bute timpoća palal. ²² O
Mojse phendăs: «O Raj, tumaro Del, va dela tumen
kjar anθa o maşkar tumare poporosqo ĩk prooroko
sar manθe. Te aśunen lesθar anθă să so va phenela
tumenqe! ²³ Haj orsavo ni va kerela so phenel o pro-
oroko kadava, va avela nimićime anθa o poporo.»^f

²⁴ Haj o Samuel haj saoră prooroćă kaj aviles pala
lesθe, dines дума anθa kadala gesa. ²⁵ Tume sen ĩl
ćhave le prooroćenqe haj le phanglimasqe savo ker-
dă les o Del amare dadenća, kana phendăs le Avra-
amosqe: «Saoră njamuri le phuăqe si te aven bine-
kuvintime anθă ki sămınca.»^g ²⁶ Maj anglal tumenqe
dinăs o Del pe robos, le Isusos. Dină les drom tumen-
θe te binekuvintil tumen, kerindos fiosaves anθa tu-
menθe te muken tumen kaθar tumare nasulimata.

O Petre haj o Joan angla ĩl bare

4 Anθ-o timpo so o Petre haj o Joan denas дума le
poporosqe, aviles lenθe ĩl raśaja, o kăpitano ka-
θar o Templo haj ĩl sadukea. ² On sas xolăme anθa-i
kauza kă sikavenas le poporos haj vestinas kă anθa-i
kauza le Isusosqi, ĩl mule va ĩnviona. ³ Ćhutes o vast
pă lenθe haj phandade len zi anθă le dujenqo ges,
kă pelisas e răt. ⁴ Dar but anθa kola kaj aśundesas so
phendăsas o Petre, pakăjes, haj o număro le manu-
śănqo barilos kam k-ĩl panż mi.

⁵ Anθă koaver ges lenqe bare, ĩl phure haj ĩl sika-
itoră le Krisaqe kidinăjles anθ-o Jerusalimo. ⁶ Othe
sas i o baro raśaj o Ana haj o Kajafa, o Joan, o Alek-
sandro haj să kaj ćirdenas pes anθa o njamo le raśa-
ėnqo. ⁷ Ćhutes le Petres haj le Joanos anθ-o maşkar
haj ĩnceposajles te pućhen len:

— So zuralimaća sau anθă kasqo anav kerden tume
kadaj buki?

⁸ Atunć o Petre pherdo Duxo Sfınto, phendă lenqe:
— ĩl maj bare haj ĩl phure le poporosqe! ⁹ Ages
pućhen amen anθa ĩk miśtimos kerdo ĩk manuśăs-
qe nasfalo haj sar sas sastărdo? ¹⁰ Te zanen să haj te
zanel saoro poporo le Israelosqo, kă o manuś kadava
beśel angla tumenθe sastevesto prin o anav le Isu-
sosqo Kristos anθa o Nazareto, saves tume răstigni-
sarden les, dar saves o Del ĩnviosardă les anθa-l mu-
le. ¹¹ O Isus si

«o bar, savo tume, ĩl zidară, ćhuden les,
dar savo areslos te avel o bar o maj laćho».^h

^f3:23 Deuteronomo 18:15,18; Levitiko 23:29 ^g3:25 Ženeza 22:18 ^h4:11 Salmi 118:22

¹² O Isus si korkoro kaj dařtil te xastravel le manuřăn, kăc naj tala o ćeri aver anav dino le manuřănqe anĥa savo trăbul te avas xastrame.

¹³ Kana dikhles kă o Petre ni daral haj nić o Joano, haj kana dine pi řama kă si manuř bi sikaimasqo, manuř simpli, aćhiles ujmime. Haj dine pi řama kă sas le Isusoća. ¹⁴ Dar, kă dikhenas pařa lenĥe le manuřăs kaj sas sastărdo, ni dařtisajles te phenen khanć kontra. ¹⁵ Numa porunćisardă lenqe te ĩnklen avri anĥa-i kris haj dine дума mařkar pesĥe:

— ¹⁶ So te keras kadal manuřănća? Kă saoră manuř anĥa o Jerusalimo zanen kă prin lenĥe kerdilos ĥk baro semno, haj ni dařtis te phenas kă naj kadă. ¹⁷ Dar, ka e buki kadaja ta na ařundĥl maj dur mařkar ĥl manuř, te daravas len ka dakanara angle ta na maj den дума kanikasqe anĥ-o anav kadava!

¹⁸ Äl bare dine len muj andră haj phende lenqe ta na maj den дума dă lok haj nić ta na maj sikaven anĥ-o anav le Isusosqo. ¹⁹ Dar o Petre haj o Joan dine len anglal:

— Krisonta tume korkoro: si miřto angla o Del te keras so tume phenen sau so phenel o Del? ²⁰ Kă ame ni dařtis ta na das дума anĥa so dikhlăm haj ařundăm.

²¹ Păće pale ĩnćerkosarde te daraven len, mukle len te telăren, kă ni zanenas sar te pedepsin len, anĥa-i kauza le poporosqi, kă řa laudinas le Devles anĥa so kerdinăjlosas. ²² Kăc o manuř, saveća kerdilosas kadav semno sastărimasqo, sas les maj but dă saranda bărř.

Äl manuř kaj pakăn rugin pes haj na daran

²³ Păće dină pes lenqo drom, geles kă pe amal haj phende lenqe řa so phendăsas lenqe ĥl rařaja ĥl bare haj ĥl phure. ²⁴ Kana ařundes kadal bukă, rugisajles jagale anĥ-ăk than karing o Del:

— Raila, tu kerdăn o ćeri, e phuv, e mară haj řa so si anĥă lenĥe! ²⁵ Tu phendăn prin o Duxo Sfinto, prin o muj amare dadesqo David, kĥ robo:

«Sosĥe xolăon pes ĥl njamuri,
haj keren ĥl poporă planuri kaj ni va kerdĥna?
²⁶ Äl thagara le phuăqe pregătisajles marimasqe,
ĥl bare unisajles
kontra le Rajesqi
haj kontra lesqe Kristososqi.»¹

²⁷ Kă ćăces, o Irod haj o Ponciu Pilat unisajles le neevreenća haj le njamurenća le Israelosqe anĥ-o foro kadava, kontra ke robosqe o sfinto, o Isus, saves

makhlăn les thagar, ²⁸ kařte keren so hotărisardăsas kĥ vast haj ki voja. ²⁹ Haj akanak, Raila, ařun sar daraven amen. De zuralimos ke roben te phenen kĥ kuvĭnto bi daraqo, ³⁰ anĥ-o timpo so sikaves kĥ zuralimos te sastăres le nasfalen haj te keres semnă haj minuni prin o anav ke robosqo o sfinto, o Isus!

³¹ Haj păće rugisajles, izdrajas o than kaj sas kidine, řa pherdiles Duxo Sfinto haj phenenas o kuvĭnto le Devlesqo bi daraqo.

Kolen kaj pakăjes řa sas len anĥ-ăk than

³² Äl but manuř kaj pakăjesas sas ĥk ilo haj ĥk sufleto. Nić jekh ni phenelas kă lesqe bukă si numa lesqe, haj řa sas len anĥ-ăk than. ³³ Äl apostolă bute zuralimaća phenenas saorănqe kă o Raj o Isus ćăces ĩnviosardăs. Haj sas bari binekuvĭntară saorăn. ³⁴ Kă nas nić jekh mařkar lenĥe te ĩngărel lipsa daićesqi, kă kolen saven sas len phuja sau khera, bikinenas len, anenas ĥl love ³⁵ haj ćhunlas len k-ăl pĭrne le apostolenqe, haj ĥl love sas xulade fiosavesqe pala sar sas les nevoja.

Ni dařtis te xoxaves le Duxos Sfinto

³⁶ Haj o Josif, ĥk levito anĥa o Ćipro, savesqe ĥl apostolă phende lesqe Barnaba (savo xakărdol „kaj zurărel tut”), ³⁷ bikindăs ĥk ogoro kaj sas les, andăs ĥl love haj ćhută len k-ăl pĭrne le apostolenqe.

5 Haj aver manuř, p-o anav Anania, anĥ-ăk than pe romnăća le Safiraća, bikindăs ĥk kotor phuv. ² Haj garadăs ĥk rig anĥa-l love haj i lesqi romni zanglăs. Pala kodoja ĩngărdăs so aćhiles haj ćhută len k-ăl pĭrne le apostolenqe. ³ O Petre phendăs:

— Anania, sosĥe pherdăs o Satana kĥ ilo kařte xoxaves le Duxos Sfinto haj te ĩnkăres ĥk rig anĥa-l love le phuăqe? ⁴ Anglal ři kaj te bikines lan, e phuv nas kiri? Haj păće bikindăn lan, ni dařtisas te keres orso kamesas le lovenća? Sosĥar avilo tuqe ĥk ĩndo kadă dă nasul anĥ-o ilo? Na le manuřăn xoxadăn, haj le Devles.

⁵ Kana o Anania ařundăs kadal vorbe, pelos tele haj mulos. Haj ĥk dar bari lilăs saorăn kaj ařunenlas. ⁶ Äl tărne uřtiles, pakărde les, ĩnkalade les avri haj praxosarde les.

⁷ Kam pala trin ćasuri avilis lesqi romni haj ni zanglăs so kerdinăjlos. ⁸ O Petre phendă laqe:

— Phen manqe, kadikitaća bikinden e phuv?

Haj e Safira phendăs:

— Da, kadikitaća.

¹4:26 Salmi 2:1-2

⁹ Atunc o Petre phendă laqe:

— Sosŋe gindisarden anŋ-äk than te čhun ke proba le Duxos Sfinto? Ita kă äĹ pırne kolenqe kaj praxosardes ke rromes si k-o udar haj va lena tut i tut.

¹⁰ Anŋ-o momento kodova e Safira pelis kă lesqe pırne haj mulis. Kana ĩntrisajles äĹ tärne, arakhle lan muli. ĩnkalade lan avri haj praxosarde lan paša laqo rrom. ¹¹ Haj äk dar bari lilăs saoră khangeră haj kolavre manuśän kaj aśundes kadal bukă.

ÄĹ minuni kerde kaŋar äĹ apostolă

¹² But semnä haj minuni sas kerde kaŋar äĹ apostolă maśkar o poporo. Haj să kola kaj pakănas, maladonas anŋ-äk gindo anŋ-e bar le Templosqi, anŋ-e prispa le Solomonosqi. ¹³ Kolavrenqe sas lenqe dar te lipin pes lenŋar, dar saoră manuś respektinas len. ¹⁴ Sa maj but manuś čhute pes paša lenŋe, murś haj zuvlă, kaj pakănas anŋ-o Raj. ¹⁵ Kadă kă kjar andines äĹ manuś pe nasfalen p-o drom haj čhunas len pä paturenŋe haj pä tärzenŋe, ka atunc kana nakhela o Petre, makar lesqi uçal te nakhel pa da jekh anŋa lenŋe. ¹⁶ Haj but manuś zanas k-o Jerusalimo i anŋa-l foruri paśal haj anenas le nasfalen haj kolen kinuime kaŋar äĹ duxuri nasul, haj să sas sastärde.

ÄĹ apostolă si krisome haj batzokorime

¹⁷ O baro raśaj haj să kola kaj sas leča, kola anŋa o grupo le sadukeenqo, uśtiles pherde xoli. ¹⁸ Čhutes o vast p-äl apostolă haj čhute len anŋ-o phandaimos le poporosqo. ¹⁹ Dar äk ĩnzero le Rajesqo anŋ-o timpo le reakjaqo putardăs äĹ udara le temnicaqe, ĩnkaladă len avri haj phendă lenqe:

— ²⁰ Zan k-o Templo haj phenen le manuśänqe să anŋa kadaj viaca!

²¹ On aśundes haj detexara anŋa-i răt ĩntrisajles anŋ-e bar le Templosqi haj ĩnceposajles te sikaven le manuśän.

Kana avilos o baro raśaj haj kola kaj sas leča, kide e kris: saoră phuren le Israelosqe. Pala kodoja dine drom anŋ-e temnica te anen le apostolen. ²² Dar kana äĹ gărzi aresles k-o phandaimos, ni arakhle len anŋ-e temnica. Risajles haj phendes:

— ²³ E temnica arakhlăm lan phandadi saoră grizača, haj äĹ paznića beśindos k-äl udara, dar kana putardăm, ni arakhlăm kanikas andrä.

²⁴ Kana aśundes kadal vorbe, o kăpitano le gărzenqo kaŋar o Templo haj äĹ raśaja äĹ bare ni zangles so te pakăn haj pučhenas pes: so daśtila pes te kerdöl.

²⁵ Atunc dakoniva avilos haj phendă lenqe:

— Ita kă äĹ manuś saven phandaden len si anŋ-e bar le Templosqi haj sikaven le manuśän.

²⁶ Atunc o kăpitano kaŋar o Templo telărdăs le gărzenča haj andă len, dar na silača, kă daranas ta na aven mudarde barănča kaŋar äĹ manuś.

²⁷ Păce ande len, čhute len angla äĹ manuś le krisaqe. Haj o baro raśaj puślă len:

— ²⁸ Ni phendăm tumenqe ame zuralimača ta na sikaven anŋ-o anav kadava? Haj dikh, tume pherden o Jerusalimo tumare sikaimača haj kamen te čhuden e doś pä amenŋe anŋa o rat kodol manuśäsqo!

²⁹ O Petre haj kolaver apostolă dines anglal:

— Trăbul te aśunas kaŋar o Del, na kaŋar äĹ manuś. ³⁰ O Del amare dadenqo ĩnviosardăs le Isusos, saves tume mudarden les, atirniindos les p-äk truśul. ³¹ Kadal Isusos, o Del vazdă les opre kă pi čáci te avel Princo haj Mıntuitori, ka o Israel te boldel pes k-o Del, ka lenqe bezexa te aven jertime. ³² Ame săm martoră kadal bukănqo, sa kadă si i o Duxo Sfinto saves dină les o Del kolenqe kaj aśunen lesŋar.

³³ Kana aśundes kadaja, xolăjles haj kamnes te mudaren len. ³⁴ Dar äk fariseo p-o anav Gamaliel, äk sikaitori le Krisaqo le Mojsăsqi, respektime kaŋar saoră manuś, uśtilos anŋă pırnenŋe anŋ-e kris haj manglăs te ĩnkalaven len äk čira avri. ³⁵ Pala kodoja phendă lenqe:

— Phrala!le israelică, len săma miśto so kamen te keren kadal manuśänča! ³⁶ Kă na dămunt uśtilos o Teuda savo phenelas kă ov si dakoniva, haj kidinăjle pala lesŋe kam śtar śala manuś. Ov sas mudardo, haj să kola kaj sas leča sas risipime haj ni ačhilos khanč lenŋar. ³⁷ Pala lesŋe avilos o Juda anŋa-i Galilea, anŋ-o timpo so äĹ romaja ginenas le manuśän, haj čirdăs but manuś pala pesŋe. Dar sas mudardo, haj să kaj sas leča sas risipime. ³⁸ Kadă kă akanak phenav tumenqe: beśen dur kaŋar kadal manuś haj muken len anŋ-e pačă! Kăc kana o plano kadava haj e buki kadaja si kaŋar äĹ manuś, va nimičila pes. ³⁹ Dar kana si kaŋar o Del, ni va daśtina te nimičin lan. Na kumva te aresen te mardön kontra le Devlesqi!

⁴⁰ On aśundes lesŋar haj dine muj andrä le apostolen. Čhutes te aven bičuime, phende lenqe ta na maj den дума anŋ-o anav le Isusosqo haj pala kodoja dine lenqo drom.

⁴¹ Kadă kă on telărdes angla-i kris bukurăča kă dină pes lenqe onoară te aven batzokorime anŋa o anav le Isusosqo. ⁴² Haj, anŋă fiosavo ges, k-o Templo haj anŋ-äl khera le manuśänqe, ni oprinas pes te sikaven haj te phenen e vestja e lači kă o Isus si o Kristos.

Jefta manuś si alome te azutin le apostolen

6 Anθ-äl gesa kodola, kana o număro le učenićenqo barōlas but, kola save denas дума grećisqo rovenas pes kontra kolavrenqi, kaj denas дума evreisqo, kă lenqe phivlănqe ni delas pes anθă fio-savo ges lenqi rig le azutoresqi. ² Atunc äł deşuduj kides saoră učenićen haj phendes:

— Naj mišto ka ame te mukas o kuvinto le Devlesqo kašte sluzis k-äl sini. ³ Anθa kodoja, phralalle haj phejalle, alon maşkar tumenθe jefta murś, dine дума dă mišto, pherde Duxo Sfinto haj gogi, saven va čhaça len anθ-e sluzba kadaja. ⁴ Haj ame va beşasa maj but anθ-e rugăcună haj anθ-e sluziră le Kuvintosqi.

⁵ Kadal vorbe plaćujas saoră adunară. Alosardes le Ştefanos, manuś pherdo pakămos haj Duxo Sfinto, le Filipos, le Proxoros, le Nikanoros, le Timonos, le Parmenasos haj le Nikolaes, äk manuś anθa-i Antiohia savo nakhlos k-äl evrea. ⁶ Kadalen ande len angla äł apostolă. Păće rugisajles, čhutes pe vast pä lenθe.

⁷ Haj o kuvinto le Devlesqo răspindilas pes sa maj but, haj o număro le učenićenqo anθa o Jerusali-mo barōlas but maj but. Kjar i but raşaja pakăjes haj aşundes kaθar kadav mesaź.

O Ştefano si akuzome

⁸ O Ştefano sas binekuvintime kaθar o Del, savo dină les zuralimos te kerel minuni haj semnă bare anθ-o maşkar le manuśanqo. ⁹ Dar nişte manuś anθa-i sinagoga savi bučhol e Sinagoga le Xastramenqi anθa-i Robia, le Ćiriniaenqi haj le Aleksandrienqi, anθ-äk than avre manuśanča anθa-i Ćilićia haj e Asia, inće-posajles te xan pes le Ştefanoça, ¹⁰ dar ni daştinas te beşen kontra lesqi, kă o Duxo azutilas les te del дума gogaça. ¹¹ Kadă kă pokindes ćorjal nişte manuśan te phenen:

— Aşundăm les sar phenelas bukă nasul kontra le Mojsăsqi haj kontra le Devlesqi.

¹² Kadă acicosardes le manuśan, le phuren haj le sikaitoren le Krisaqe. Aviles, čhutes o vast pä lesθe haj ingărde les angla-i kris. ¹³ Andines nişte martoră xoxamne save phendes:

— O manuś kadava totdjauna del дума kontra le Templosqi sfinto haj kontra le Krisaqi le Mojsăsqi. ¹⁴ Kă aşundăm les phenindos kă kadav Isus anθa o Nazareto va peravela kadav Templo haj va sikave-

la le manuśan aver obićeă dă sar kola save dină len amenqe o Mojse.

¹⁵ Să kaj sas anθ-e kris dikhles orta p-o Ştefano, haj dikhles kă lesqo muj dikhōlas sar äk muj inzerosqo.

O Ştefano del дума angla-i kris

7 Atunc o baro raşaj puşlăs le Ştefanos:

— Kadă beşen äł bukă?

² O Ştefano dinăs anglal:

— Aşunen man tume, phralalle, haj tume, äł phure! O Del le slavaqo sikadilos amare dadesqe, le Avraamosqe, kana sas inkă anθ-e Mesopotamia, anglal zi kaj te beşel anθ-o Haran.^j ³ Haj phendă lesqe: «İnkli anθa kō them haj anθa ki famelia, haj za anθ-o them kaj si te sikavav les tuqe!»^k

⁴ Atunc ov inklistos anθa o them le kaldeņqo haj beşlos anθ-o Haran. Păće mulos lesqo dad, o Del andă les othar anθ-o them kadava, anθă savo tume beşen akanak. ⁵ Anθ-o them kadava ni dină les khanć te ačhol lesqo, nić makar äk palma phuv, dar phendă lesqe kă va dela les te avel lesqi phuv, lesqe haj lesqe čhavenqe kaj avena pala lesθe, makar kă nas les nić äk čhavo. ⁶ Haj o Del phendăs kadă: kă lesqi sămınca si te beşel anθă avrenqo them, haj kodola si te keren len robi haj si te phiradōn nasul lenča tim-po ştare şălenqo bărś. ⁷ «Dar kodol njamos savesqe kerena buki va krisiva les me»,^l phendăs o Del. «Pala kodoja va telărena othar haj va sluzina manqe anθ-o than kadava.»^m ⁸ O Del kerdăs le Avraamoça äk phanglimos, semnoça le čhinimasqo tele. Kadă kă o Avraam, kana kerdăs le Isakos, čhindă les tele anθ-o ges le oxtonqo dă kana kerdilos. I o Isak le Jakovos, haj o Jakov amare deşudo phuren äł anglune.

⁹ Haj amare phurenqe äł anglune sas lenqe xoli p-o Josif, haj bikinde les kašte avel ingărdo anθ-o Ezipto. Dar o Del sas leça ¹⁰ haj xastradă les anθa saoră pharimata lesqe. Dinăs les gogi haj azutisardă les te avel p-o plako le faraonosqo, o thagar le Eziptosqo. Ov kerdă les baro p-o Ezipto haj pä saoro kher lesqo. ¹¹ Avilis äk bokh anθă saoro Ezipto haj anθ-o Kanaan, haj äk baro nasulimos. Amare dada ni daştinas te arakhen khanć xamasqo. ¹² O Jakov aşundăs kă anθ-o Ezipto sas giv, haj dinăs drom amare daden. Kadava sas lenqo angluno drom othe. ¹³ Haj kana geles le donqo drom, o Josif phendăs pe phralenqe kon si. Atunc o faraono aflisardăs anθa-i famelia le Josifosqi. ¹⁴ Pala kodoja o Josif dinăs drom te anel pe dades, le Jakovos, haj saorĭ famelia lesqi, ku să jeftadeşa

^j7:2 Zeneza 11:31 ^k7:3 Zeneza 12:1 ^l7:7 Zeneza 15:13-14 ^m7:7 Eksodo 3:12

haj panz manus. ¹⁵ Atunc o Jakov gelos anθ-o Ezipto, othe bešlos zi kana mulos ov haj amare dada. ¹⁶ Haj lenqe trupuri sas andine anθ-o Sihem. Othe sas čhutine anθ-o than le praxomasqo savo kindă les nište lovença o Avraam kaθar äĭ čhave le Emorosqe anθ-o Sihem.

¹⁷ Pašolas e vremă kana trăbulas te kerdöl so phendăs o Del le Avraamosqe. O număro amare poporosqo anθ-o Ezipto barilos but, ¹⁸ zi kana avilos aver thagar anθ-o Ezipto, savo ni prinzanelas le Josifos.¹⁹ ¹⁹ Kadav thagar kerdăs buki čoriaça amare njamoaça, haj phiradilos nasul amare dadença, kerindos len kašte muken pe cijnorän te meren. ²⁰ Anθ-o timpo kodova kerdilos o Mojse, savo sas but šukar, haj sas barărdo trin čhon anθ-o kher pe dadesqo. ²¹ Kana o Mojse sas muklo te merel, lä les e čhej le faranosqi haj barărdă les anθa pesθe sar pe čhaves. ²² O Mojse sikilos saorĭ gogi le eziptjaenqi, haj sas pherdo zuralimos anθ-e vorba haj anθ-e fapta.

²³ Kana sas les saranda bărś, avilos lesqe äk dor o anθ-o ilo te zal te azutil pe phralen, le israelicen. ²⁴ Dikhlăs kă äk eziptjano phiradöl nasul jekheça anθa lenθe, lilăs lesqi apărară, kerdă čacimos le kinuimesqe mudarindos le eziptjanos. ²⁵ Ov pakălas kă lesqe phral va xakărena kă o Del prin lesqo vast va xastravela len, dar on ni xakărdes. ²⁶ Le donqo ges, o Mojse dikhlăs kana mardonas duj israelică, haj kamnos te împăkil len. Haj phendăs: «Rroma!le, tume sen phral, sosθe phiradön nasul jekh avreça?» ²⁷ Dar kova kaj phiradolas nasul kolavreça dină les brĭnc haj phendă lesqe: «Kon čhută tut maj baro haj krisari pä amenθe? ²⁸ Si tut dă gĭnd te mudares man i man, sar mudardän arakhi le eziptjanos?» ²⁹ Kana ašundăs kadaja, o Mojse našlos haj gelos te bešel anθ-o Madian sar străiino. Othe kerdăs duj čhave.

³⁰ Păće nakhles saranda bărś, kana ov sas anθ-e mulani paša o plaj Sinaj, sikadilos lesqe äk ĭnzero anθ-e flakăra äk stufišosqi savo phabolas. ³¹ O Mojse ačhilo ujmime kana dikhlăs e buki kadaja. Kana pašilos te dikhel maj mišto, ašundilis e vočă le Rajesqi: ³² «Me sem o Del ke dadenqo, o Del le Avraamosqo, le Isakosqo haj le Jakovosqo.» Atunc o Mojse ĭnceposajlos te izdral haj ni ĭndrăznilas te dikhel. ³³ Haj o Raj phendă lesqe: «ĭnkal ke sandale anθa-l pĭrne, kă o than kaj bešes si phuv sfinto. ³⁴ Vardisardem haj dikhlem kabor dă but suferil muro poporo anθ-o Ezipto, ašundem lenqe vakimata haj dinem man

tele kašte xastravav len. Akanak dikh, dav tut drom anθ-o Ezipto!»^p

³⁵ Kadal Mojses, savesθar čhudinăjles on kana phendes: «Kon čhută tut maj baro haj krisari», kadales dină les drom o Del prin o ĭnzero savo sikadilos anθ-o stufiš, te avel baro haj te xastravel len. ³⁶ Kadava ĭnkaldă len kerindos minuni haj semnä anθ-o Ezipto, ke Mară e Loli haj anθ-e mulani saranda bărś. ³⁷ Kadava si o Mojse savo phendăs le israelicenqe: «O Del va dela tumen äk profeto sar manθe anθa o maškar tumare phralenqo.»^q ³⁸ Kadava si kodova savo sas anθ-o maškar le manusănqo kidime anθ-e mulani le ĭnzeroça savo dină lesqe duma p-o plaj Sinaj, haj amare dadença. Ov primisardăs kuvintă kaj den viaca, kašte del len amenqe. ³⁹ Dar amare dada ni kamnes te ašunen les, dine brĭnc rigaθe le Mojsăs, haj anθă pö ilo risajles anθ-o Ezipto. ⁴⁰ Phendes le Aronosqe: «Ker amenqe nište devla kašte zan angla amenθe, kă o manus kadava, o Mojsă, savo ĭnkaldă amen anθa o Ezipto, ni zanas so kerdilos leça.»^f ⁴¹ Haj, anθ-äl gesa kodola kerdes äk vicelo, andines žertfe le idolosqe haj bukurisajles kaθar äĭ bukă pe vastenqe. ⁴² Atunc o Del durilos lenθar haj muklă len te bangön angla o kham, o čhonot haj äĭ stjale, sar si ramome anθ-o lil le prooroćenqo:

«Kher le Israelosqo, anden manqe daruri xamasqe haj žertfe timpo saranda bărś anθ-e mulani? Na.

⁴³ Phiraden o korto le Moloxosqo haj e stjaua tumare zeosqi Remfan! Kadala si äĭ kipuri save kerden len kašte ĭnkinon tumen lenqe! Kodolasqe va čhudava tumen kaθar,»^s ĭnkăltar o Babilono!

⁴⁴ O korto le mărturăqo sas amare dadença anθ-e mulani. Sas kerdo kadă sar poruncisardăs kova savo phendăs le Mojsăsqe te kerel les, pala o kipo savo dikhlăsas les. ⁴⁵ Haj amare dada primisarde les haj ande les peça le Josuaça, kana liles o them kaθar äĭ neevrea saven o Del našadă len angla amare dada. O korto ačhilos zi anθ-äl gesa le Davidosqe, ⁴⁶ haj ov sas p-o plako le Devlesqo. Manglăs te vazdel äk templo anθa o Del le Jakovosqo, ⁴⁷ dar o Solomon sas kodova kaj vazdă lesqe äk kher.

⁴⁸ Dar o Maj Baro Del ni bešel anθă kherenθe kerde vastenθar, sar phenel o prooroko:

⁴⁹ «O čeri si muro skauno le thagarimasqo

^{17:18} Eksodo 1:7-8 ^{17:28} Eksodo 2:14 ^{17:34} Eksodo 3:2-10 ^{17:37} Deuteronomo 18:15
^{17:40} Eksodo 32:1-23 ^{17:43} Amos 5:25-27

haj e phuv si kaj hodiniv miră pırne.

So felo kheresqo va zidona manqe, phenel o Raj, sau savo va avela muro than le hodinimasqo?

⁵⁰ Ni kerdăs muro vast saoră bukă kadala?»^t

⁵¹ Dă tot sen sārale! Tumaro ilo haj tumare kan naj len khanć le phanglimaça le Devlesqo! Tume tot-djauna sen kontra le Duxosqi Sfınto. Sar kerdes tumare dada, kadă keren i tume. ⁵² Saves anθa-l prooroćă ni kerde les te suferil tumare dada? Mudardes kolen kaj phenenas maj anglal o avimos le Ćăcesqo, saves tume na dămult bikinden les haj mudarden les, ⁵³ tume, save primisarden e Kris savi sas tumenqe andini kaθar äĭ inzeră, dar ni aśunden laθar!

O Ștefan si mudardo

⁵⁴ Kana äĭ bare le evreenqe aśundes kadala, klokotinas xolinaθar anθă pe ile haj skriśninas anθa-l dand kontra lesqi. ⁵⁵ Dar o Ștefano, pherdo Duxo Sfınto, vardisardăs karing o ćeri haj dikhlăs e slava le Devlesqi haj le Isusos beśındos anθă pırnenθe ke ćaci le Devlesqi ⁵⁶ haj phendăs:

— Ita, dikhav o ćeri putardo haj le Ćhaves le Manuśăsqo beśındos anθă pırnenθe ke ćaci le Devlesqi.

⁵⁷ On inćeposajles te zbărın, ćhute pesqe äĭ vast k-äĭ kan haj ku să mukle pes anθă lesθe. ⁵⁸ ĩnkalade les avri anθa o foro haj ćhudenas le barănça anθă lesθe. Äĭ manuś kaj sas martoră kontra le Ștefanosqi mukles pe mantale k-äĭ pırne äĭ tărnesqe p-o anav Saul. ⁵⁹ Haj ćhudenas barănça anθ-o Ștefano, haj ov rugilas pes:

— Raila Isus!e, primisar muro sufleto!

⁶⁰ Pala kodoja pelos anθă koćanθe haj dină muj glasoça zuralo:

— Raila, na ĩnkăr lenqe săma o bezex kadava!

Haj păće phendăs kadal vorbe, o Ștefano mulos.

8 O Saul kamnos i ov ka o Ștefano te avel mudardo. Anθ-o ges kodova inćeposajlis äĭ bari prigoniră kontra le khangerăqi anθa o Jerusalimo. Haj să pharadiles anθ-äĭ cinuturi le Judeăqo haj le Samariaqo, afer anθa-l apostolă. ² Niște manuś save jubisardes le Devles praxosardes le Ștefanos haj rujes but pala lesθe. ³ Dar o Saul inćeposardăs te distruzil e khangeri. Zalas anθa-k kher anθă aver kher, tırilas avri kabor le murśän haj i le zuvlăn, haj ćhudelas len anθ-o phandaimos.

O Filip del дума anθa o Isus anθ-e Samaria

⁴ Atunća kola save sas pharade zanas anθa-k than anθă aver than phenındos le manuśänqe e vestja e laćhi, o kuvınto. ⁵ O Filip gelos anθ-äĭ foro anθ-e Samaria haj delas дума le manuśänqe anθa o Kristos. ⁶ Äĭ manuś kaj sas kidine lenas săma äĭ gındoça äĭ bukă phende lesθar kana aśundes les haj dikhles äĭ semnă save kerelas len. ⁷ Kăć anθa but manuś anθă save sas duxuri nasul, on ĩnklistes zbărındos zuralles, haj but paralizime haj bange sas sastărde. ⁸ Haj äĭ bari bukuria sas anθ-o foro kodova.

O Simon o vrăzitori

⁹ Sas äĭ manuś p-o anav Simon anθ-o foro kodova, savo maj anglal kerelas vrăzi. Uimilas le manuśän anθa-i Samaria haj phenelas kă si dakoniva baro. ¹⁰ Saoră manuś kaθar o ćijno zi k-o baro lenas săma so ov phenelas haj phenenas:

— Kadav manuś si o zuralimos le Devlesqo, o zuralimos savo bućhol «Baro»!

¹¹ Lenas săma so ov phenelas, kă but timpo ujmisardăsas len pe vrăzitoriença. ¹² Dar kana pakăjes le Filipos savo delas дума anθa-i vestja e laćhi anθa o Thagarimos le Devlesqo haj anθa o anav le Isusosqo Kristos, sas bolde i murś haj i zuvlă. ¹³ Kjar o Simon pakăjas haj păće sas boldo, zalas pala o Filip haj sas ujmime dikhindos äĭ semnă haj äĭ minuni bare kaj kerdonas.

¹⁴ Kana äĭ apostolă, save sas anθ-o Jerusalimo, aśundes kă äĭ manuś anθa-i Samaria primisardes o kuvınto le Devlesqo, dines drom lenθe le Petres haj le Joanos. ¹⁵ Kana on aresles, rugisajles lenθe te primin o Duxo Sfınto. ¹⁶ Kă o Duxo Sfınto ni muklăsas pes pă nić jekh anθa lenθe, numa kă on sas bolde anθ-o anav le Rajesqo le Isusosqo. ¹⁷ Atunć o Petre haj o Joan ćhutes äĭ vast pă lenθe haj on primisardes o Duxo Sfınto.

¹⁸ Kana o Simon dikhlăs kă o Duxo si dino ćhutındos äĭ apostolă äĭ vast pă manuś, kamnos te del len love ¹⁹ haj phendăs:

— Den man i man kadav zuralimos, ka, atunć kana ćhava miră vast pă dakhankasθe, te primil o Duxo Sfınto.

²⁰ Dar o Petre phendăs:

— Tu haj ke love te aresen anθ-o jado anθa kodoja kă pakăjan kă o daro le Devlesqo daśtis te kines les lovença! ²¹ Tut naj tut nić äĭ rig haj drepto anθă

kadaj buki, kăc kô ilo naj užo angla o Del. ²² Kadă kă muk tut kaθar kadav nasulimos kiro haj rugisao k-o Raj kašte jertil pes, kana daštil pes, o gîndo ke ilesqo. ²³ Kă dikhav kă san pherdo ferja kerki haj san anθ-äl lancuri le bukănqe nasul kaj kerdän len.

²⁴ O Simon dinăs anglal:

— Rugin tumen tume anθa manθe le Rajesqe kašte na kerdöl manqe khanć anθa so phenden!

²⁵ Haj päće sikades o ćacimos haj vestisardes o kuvînto le Rajesqo, o Petre haj o Joan risajles anθ-o Jerusalimo, phenindos e vestja e laćhi anθă but gava le samaritjaenqe.

O Filip haj o etiopiano

²⁶ Äk inzero le Rajesqo phendăs le Filiposqe:

— Ušti haj za karing o sudo, p-o drom o mulano kaj zal kaθar o Jerusalimo karing e Gaza!

²⁷ O Filip uštilos haj telărdăs. P-o drom dikhlăs äk manuś anθa-i Etiopia, äk fameno.^u Ov sas äk manuś baro anθ-e sluźba le Kandaćjaqi, e thagarni le Etiopiaqi, sas les griźa kaθar saoro bravalimos laqo. Kadav manuś sas k-o Jerusalimo kašte inkinol pes. ²⁸ Akanak rilas pes khere, beśelas anθă pō urdon haj ćetilas anθa o lil le proorokosqo Isaja. ²⁹ O Duxo phendăs le Filiposqe:

— 3a haj paśo kaθar o urdon kadava!

³⁰ O Filip naślos, paśilos haj aśundăs sar ćetilas anθa o prooroko Isaja. Puślă les:

— Xakăres so ćetis?

³¹ Ov phendăs:

— Sar daštiv, kana koniva ni sikavel man?

Haj rugisardăs le Filipos te uštel anθ-o urdon haj te beśel paśa lesθe. ³² O than anθa-i Skriptura savo ćetilas les sas kava:

„Sar äk brakhi, sas ingărdo k-o ćhinimos.

Haj sar o mielo ni baśăl kana si tunzime,

sa kadă nić ov ni putardăs o muj.

³³ Kerde leça sar äk manuśăça khanćesqo, ni dină pes lesqe o ćacimos.

Sas les ćhave anθa save te den pes duma?

Ni, kă lesqi viaca sas lili paj phuv.”

³⁴ O fameno phendăs le Filiposqe:

— Rugiv tut, anθa kasθe phenel o prooroko kadaja? Anθa pesθe sau anθa aver dakanikasθe?

³⁵ Atunć o Filip inćeposajlos kaθar e Skriptura kadaja haj phendă lesqe e vestja e laćhi anθa o Isus.

³⁶ P-o drom dines pak paj. Haj o fameno phendăs:

— Ita, paj! So daštil te opril man te avav boldo?

³⁸ Porunćisardăs te opril o urdon, äl duj mukle pes tele anθ-o paj, o Filip haj o fameno, haj ov boldă les. ³⁹ Kana inκlistes anθa o paj, o Duxo le Rajesqo lilăs le Filipos othar haj o fameno ni maj dikhlă les, haj dikhlăs pe dromesθar, pherdo bukuria. ⁴⁰ O Filip aflilas pes anθ-o foro Azot. Haj delas duma anθa-i vestja e laćhi anθă fiosavo foro kaθar nakhelas, zi kana areslos anθ-o foro Ćezarea.

O Saul pakăl anθ-o Isus

9 O Saul sa inćerkolas te daravel haj te mudarel le ućenićen le Rajesqe. Gelos k-o baro raśaj ² haj manglă lesqe skrisori karing äl sinagoz anθa o foro Damask, haj kana arakhela manuśän le Dromesqe (save pakän anθ-o Isus), kabor murś haj kabor zuvlă, te anel len phangle k-o Jerusalimo. ³ P-o drom so paśolas kaθar o Damask, anθa-k data äk lumina anθa o ćeri strălućisardăs anθă lesqo źuro. ⁴ Pelos p-e phuv haj aśundăs äk glaso kaj phenelas lesqe:

— Saulle, Saulle! Sosθe rodes te keres manqe numa nasul?

⁵ O Saul phendăs:

— Kon san tu, raja?

E voćă dinăs anglal:

— Me sem o Isus savesqe rodes te keres manqe numa nasul. ⁶ Dar akanak ušti haj za anθ-o foro, haj va phendola pes tuqe so trăbul te keres!

⁷ Äl manuś save sas le Sauloça beśles othe dar ni phendes khanć. Aśunenas o glaso, dar ni dikhenas khanikas. ⁸ O Saul uštilos paj phuv haj kana putardăs äl jakha ni maj dikhlăs khanć. Kadă kă lile les vastesθar haj ingărde les anθ-o Damask. ⁹ Haj timpo trine gesenqo ni dikhlăs, ni xalăs haj nić ni pilăs khanć.

¹⁰ Anθ-o Damask sas äk ućeniko p-o anav Anania. O Raj anθ-äk dikhimos phendă lesqe:

— Anania!

Haj ov phendăs:

— Kate sem, Rai!a!

¹¹ Haj o Raj phendă lesqe:

— Ušti haj za p-e ulica savi bućhol Orta, haj rode anθ-o kher le Judasqo äk manuśăs le anaveça Saul anθa o Tars. Kă ita kă ov rugil pes akanak ¹² haj dikhlăs anθ-äk dikhimos äk manuśăs p-o anav Anania, kaj intril lesθe haj ćhul pe vast pä lesθe pale te dikhel.

¹³ O Anania dinăs anglal:

— Rai!a, aśundem bute manuśän dindos duma anθa o manuś kadava, kabor nasul kerdăs ke sfincenqe

^u8:27 Deuteronomo 23:1; Isaja 56:3-8

anθ-o Jerusalimo. ¹⁴ Haj i kathe si les zuralimos kaθar äĭ bare rašaja kašte phandel saorän kaj den muj kō anav te ažutis len.

¹⁵ Dar o Raj phendă lesqe:

— 3a, kă ov si äk vazo saves alosardem les kašte ingărel muro anav anglal poporă haj anglal thagara, haj i anglal israelică. ¹⁶ Me va sikavava lesqe să so trăbul te suferil anθa muro anav.

¹⁷ O Anania telărdăs, intrisajlos anθ-o kher kodo-va, čhutăs pe vast pă lesθe haj phendăs:

— Phrala Saul, o Raj dină man drom, o Isus, savo sikadilos tuqe p-o drom pă savo avesas. Ov dină man drom pale te dikhes haj te aves pherdo kaθar o Duxo Sfinto.

¹⁸ P-o than peles pa lesqe jakha äk felo solzen-
go haj daštisajlos pale te dikhel. Pala kodoja ušti-
los haj sas boldo. ¹⁹ Păće xalăs daići, pale astardăs
zuralimos.

O Saul inčepol te del дума anθa o Isus

O Saul ačhilos trin štar ges le učeničenča anθ-o Da-
mask. ²⁰ Haj imedime inčeposajlos te vestil le Isusos
anθ-äl sinagoz, kă ov si o Čhavo le Devlesqo. ²¹ Să ko-
la kaj ašunenas les mirinas pes haj phenenas:

— Naj ov kodova savo kerelas prăpădo anθ-o Je-
rusalimo maškar kola save denas muj kadav anav te
ažutil len? Haj ni avilos ov kathe kašte ingărel len
phangle angla äĭ bare rašaja?

²² Dar o Saul delas дума sa maj bute zuralimača
haj kerdă len ta na maj zanen pesθar le evreen sa-
ve bešenas anθ-o Damask, sikaindos kă o Isus si o
Kristos.

²³ Păće nakhles maj but gesa, äĭ evrea dine pes du-
ma te mudaren les. ²⁴ Dar phendinăjlos le Saulosqe
so kamen te keren lesqe. On păzinas ku ges ku răt äĭ
porci le forosqe kašte mudaren les. ²⁵ Dar äĭ učeničă
lile les kana sas răt, čhute les anθ-äk košo haj dine
les tele pak zjamo, anθa o zido.

O Saul anθ-o Jerusalimo

²⁶ Kana areslos anθ-o Jerusalimo, o Saul kamnos te
pašol pašal učeničă. Dar să daranas lesθar, kăc ni pa-
kănas kă si äk učeniko. ²⁷ Atunc o Barnaba lilă les
haj ingărdă les k-äl apostolă haj phendă lenqe sar o
Saul dikhlăs le Rajes p-o drom haj sar o Raj dină les-
qe дума. Haj sar anθ-o Damask o Saul delas дума bi
daraqo le manušanqe anθ-o anav le Isusosqo. ²⁸ Ka-
dă kă o Saul zalas anθă saoro Jerusalimo lenča haj
delas дума bi daraqo anθ-o anav le Rajesqo. ²⁹ Buti-
oar delas дума le evreenča kaj zanenas grečisqo haj

ni mukelas pala lenθe, haj kadala rodenas te muda-
ren les. ³⁰ Kana äĭ phral ašundes e buki kadaja, in-
gărde les ke Čezarea haj othar dine les drom anθ-o
foro Tars.

³¹ Atunc e khangeri anθa saori Judea, Galilea haj
Samaria sas len äk timpo pačăqo. Barilis maj but an-
θa kodoja kă kerdilis maj zurali haj anθa kodoja kă
trainas anθ-e dar le Rajesqi haj kă trainas le ažuto-
reča le Duxosqe Sfinto.

O Petre sastărel le Eneas haj le Tabita

³² O Petre zalas anθa-k than anθă aver than haj gelos
i k-äl manuś kaj pakănas anθa o foro Lida. ³³ Othe
prinžandăs äk manuśăs p-o anav Enea, savo pašlolas
anθ-o pato dă oxto bărs, kă sas paralizime. ³⁴ O Petre
phendă lesqe:

— Enea, o Isus Kristos sastărel tut. Ušti haj kide kō
pato!

Haj o Enea p-o than uštilos. ³⁵ Saoră manuś anθa
o foro Lida haj anθa o cinuto Saron dikhle les haj
boldinăjles k-o Raj.

³⁶ Anθ-o foro Jope sas äk učenica p-o anav Tabita,
anav savo tălmăcime phendōl Dorka, kăprioara. Oj
kerelas but fapte lače haj ažutilas le corän. ³⁷ Anθ-
o timpo kodova oj nasfalis haj mulis. Laqo trupo sas
thodo haj čhutino anθ-e odaja opral. ³⁸ Kodolasqe kă
e Lida sas pašă kaθar o Jope, kana ašundes äĭ učeničă
kă o Petre si othe, dines drom duj manuś te rugin les:

— Av amenθe sigo!

³⁹ O Petre uštilos haj gelos lenča. Kana areslos, in-
gărde les anθ-e odaja opral. Haj saoră phivlă aviles
haj bešles pašă lesθe roindos haj sikade lesqe äĭ ga-
da haj äĭ hajne kaj kerelas len e Dorka kabor sas len-
ča. ⁴⁰ O Petre, păće inkaladăs saorän avri, dină koča
haj rugisajlos. Pala kodoja boldinăjlos karing o tru-
po haj phendăs:

— Tabita, ušti!

Haj oj putardăs äĭ jakha haj kana dikhlăs le Petres,
lačhardilis te bešel. ⁴¹ O Petre ĩntinzosardă laqe o
vast haj ažutisardă lan te uštel anθă pĭrnenθe. Dinăs
muj le sfincen haj le phivlăn haj sikadă lenqe le Ta-
bita savi sas zuvindi. ⁴² E buki kadaja kerdilis prin-
žandi anθă saoro Jope, haj but pakăjes anθ-o Raj. ⁴³ O
Petre ačhilos but gesa anθ-o Jope k-äk tăbăkari p-o
anav Simon.

O Del del drom le Petres kă äk neevreo

10 Sas äk manuś kaj bučholas Korneliu anθ-e
Čezarea. Ov sas komandanto p-äk šăl solda-
čă anθa-i trupa savi bučholas Italiana. ² Sas smerime

haj daralas kaθar o Del saoră khereça pireça. Delas but le ćorăn anθa-l evrea haj totджаuna rugilas pes le Devlesqe. ³ Anθ-äk ges k-äl trin pala äل deşuduj dikh-läs klaro anθ-äk dikhimos äk inzeros le Devlesqo kaj intrisajlos lesθe haj phendă lesqe:

— Korneliu!

⁴ Ov dikhlăs orta pä lesθe haj sas lesqe dar. Haj dinăs anglal:

— So si, Raila?

Haj o inzero phendă lesqe:

— Ke rugăcuni haj ke daruri uştiles sar äk źertfa angla o Del. ⁵ Akanak de drom nişte manus k-o Jope te den muj äk manusäs p-o anav Simon, savesqe phendöl pe i Petre. ⁶ Ov beşel kă äk manus p-o anav Simon, äk tăbăkari, savesqe kher si paşa e mară.

⁷ Păće telărdăs o inzero savo dinăsas lesqe дума, ov dină muj duj anθa pe sluźitoră haj äk soldato smerime anθa kola save sas lesθe saoro timpo. ⁸ Păće phendă lenqe să, dină len drom k-o Jope.

Le Petres si les äk dikhimos

⁹ Anθă le dujenqo ges, kana on sas p-o drom haj paşonas kaθar o foro, o Petre gelos p-o akoperiś le kheresqo kaşte rugil pes. Sas kam k-äl deşuduj. ¹⁰ Lă les bokh haj kamnos te xal. Anθ-o timpo so kerenas lesqe te xal, sas les äk dikhimos. ¹¹ Dikhlaş o ćeri putardo haj daići sar äk pınza bari kaj sas mukli tele p-e phuv astarti kaθar äл ştar kolcuri. ¹² Anθă laθe sas saoră feluri animalenqe ştare pırnença, reptilă phuvăqe haj ćiriklă ćerosqe. ¹³ Haj äk glaso phendă lesqe:

— Uşti, Petre, ćhin haj xal!

¹⁴ Dar o Petre phendăs:

— Nić äk data, Raila! Kă nić äk data ni xalem daići bi-uźo sau maxrime.

¹⁵ Haj o glaso pale phendă lesqe:

— So uźosardăs o Del, ta na keres bi-uźo!

¹⁶ E buki kadaja kerdilis trin drom, haj imedime pala kodoja e pınza sas lili parpale anθ-o ćeri.

¹⁷ Anθ-o timpo so o Petre sa pućhelas pes so te xakărdöl kadav dikhimos kaj dikhlă les, ita kă äл manus dine drom kaθar o Korneliu, pućhindos anθa o kher le Simonosqo, aresles ke poarta. ¹⁸ Denas muj haj pućhenas kana o Simon, phendo i Petre, beşel othe. ¹⁹ Haj anθ-o timpo so o Petre gındilas pes k-o dikhimos kodova, o Duxo phendă lesqe:

— Dikh, kă roden tut trin manus! ²⁰ Kadă kă uşti, de tut tele haj za lença haj na inđoisao, kă me dinem len drom!

²¹ Haj o Petre dină pes tele k-äl manus haj phendăs:

— Ita, me sem kodova saves roden les. Sosθe avilen?

²² On phendes:

— O Korneliu, äk komandanto p-äk şäl, äk manus ćaço haj savo daral kaθar o Del, haj anθa savo saoro poporo evreo del дума şukar, sas sikado kaθar äk inzero sfinto te del tut muj anθă pő kher haj te aşunel so tu phenes.

²³ Kadă kă ov dină len muj andră haj on aćhiles othe.

Anθă le donqo ges uştilos haj telărdăs lença. Panz şov anθa-l phral anθa o Jope geles leça. ²⁴ Anθ-o ges koaver aresles anθ-e Ćezarea. O Korneliu azukărelas len haj kidăsas pe njamos haj pe amalen äл maj paşarde. ²⁵ Kana o Petre intrilas, o Korneliu dikhlă les, gelos lesθe, dină koća kă lesqe pırne kaşte onoril les. ²⁶ Dar o Petre vazdă les haj phendă lesqe:

— Uşti, i me sem manus!

²⁷ Haj dindos дума leça, intrisajlos andră haj othe arakhlăs but manus kidine. ²⁸ Phendă lenqe:

— Tume zanen kă anθa amenθe naj misto ka äk evreo te maladöl äk neevreoça, sau te phiren anθ-äk than. Dar o Del sikadă manqe kă ni trăbul te phenav anθa nić äk manus kă si bi-uźo sau maxrime. ²⁹ Kodolasqe avilem haj ni phendem ni, kana dinen man muj. Kadă kă pućhav, sosθe dinen man muj?

³⁰ Atunc o Korneliu phendăs:

— Akanak ştar ges, sa kodol ćasosθe, k-äl trin, rugivas man anθă muro kher. Haj anθa-k data angla manθe avilos äk manus anθă hajnenθe kaj strălućinas. ³¹ Phendăs: «Kornelie, o Del aşundăs ki rugăcună haj andă pesqe gogi kă saoră bukă kaj dinăn len le ćorănqe. ³² Kadă kă de drom k-o Jope haj de muj le Simonos savesqe phendöl i Petre, kaj beşel anθ-o kher le Simonosqo, äk tăbăkari, paşa e mară.» ³³ Kadă kă dinem drom imedime pala tuθe haj si mişto kă avilăn. Akanak, să şăm kathe angla o Del te aşunas să so sas tuqe poruncime kaθar o Raj.

O Korneliu boldino k-o Del

³⁴ Atunc o Petre inćeposajlos te del дума haj phendăs:

— Xakărav akanak kă si ćaćes kă o Del ni kerel deosebira maşkar äл manus, ³⁵ dar anθa orso poporo, kon daral leşθar haj kerel o ćaćimos, si primime leşθar. ³⁶ Zanen o mesaźo savo dină les drom le israelicenqe phenindos e vestja e laćhi: kă andinăs e paćă prin o Isus Kristos, ov si o Raj saorănqo. ³⁷ Tume za-

nen äġ bukă kaj kerdiles anġa saori Judea, inġepin-dos anġa-i Galilea, pala o bolimos vestime kaġar o Joan. ³⁸ Zanen sar o Del makġas les, le Isusos anġa o Nazareto Duxoġa Sfinto haj zuralimaġa, haj sar phirelas anġa-k than anġa aver than haj kerelas miġto haj sastarelas saoran kaj sas stăpinime kaġar o beng, anġa kodoja kă o Del sas leġa.

³⁹ Ame săm martoră kă saoră bukă kaj kerdă len anġ-o them le evreenqo haj i anġ-o foro Jerusalimo. Haj les mudarde les, atirnin-dos les p-ăk truġul. ⁴⁰ Les o Del anġa le trinenqo ges inġiosardă les haj mukġă les te dikġol pes, ⁴¹ na kaġar saoro poporo, dar numa kaġar äġ martoră saven o Del alosardă len maj anglal: ame, save xalăm haj pilăm leġa păġe inġiosardăs anġa-l mule. ⁴² Ov porunġisardă amenqe te phenas o ġaġimos le poporosqe: kă o Del ġhută les te krisol le zuvinden haj le mulen. ⁴³ Anġa lesġe phenen saoră prooroġă kă si te aven jertime äġ bezexa prin lesqo anav fiosavesqe savo pakăl anġa lesġe.

⁴⁴ Anġ-o timpo so o Petre maj delas дума, o Duxo Sfinto mukġă pes pă să kola kaj aġunen-as lesqe vorbe. ⁴⁵ Să kola kaj pakăġes haj sas ġhinde tele, kaj avilesas le Petreġa, aġhiles ujmime kana dikġles kă o daro le Duxosqo Sfinto ġhordilos kġar i p-äl neevrea. ⁴⁶ Kă aġunen-as len dindos дума anġa aver ġhiba haj sar läudinas le Devles. Atunġ o Petre phendăs:

— ⁴⁷ ġaġes daġtilas dakoniva te opril o paj ta na aven bolde kadal manuġ save primisardes o Duxo Sfinto, sar i ame?

⁴⁸ Haj porunġisardăs ka on te aven bolde anġ-o anav le Isusosqo Kristos. Pala kodoja on rugisarde les te maj aġhol trin štar ges lenġa.

Äġ neevrea si primime anġ-e khangeri anġa o Jerusalimo

11 Äġ apostolă haj äġ phral save sas anġa saori Judea aġundes kă i äġ neevrea primisardes o kuvinto le Devlesqo. ² Kana o Petre gelos anġ-o Jerusalimo, xanas pes leġa kola kaj pakănas kă äġ neevrea trăbul te aven ġhinde tele. ³ On phendes:

— Inġrisajlăn manuġănġe biġhinde tele haj xalăn lenġa!

⁴ Atunġ o Petre inġeġosajlos te phenel lenqe äġ bukă jekh pala aver:

— ⁵ Semas anġ-o foro Jope haj rugivas man kana sas man äġ dikġimos: daiġi sar äġ pınza bari muke-las pes anġa o ġeri, aġardi kaġar äġ štar kolcuri, haj avilis ġi manġe. ⁶ Kana vardisardem miġto anġa la-

ġe, dikġlem animală phuăqe štare pırnenġa, animală sălbatiġă, reptile haj ġirikġă ġerosqe. ⁷ Pala kodoja aġundem i äġ voġă kaj phendă manqe: «Uġti, Petre, ġhin haj xa!»

⁸ Dar me phendem: «Na, Raila! Kăġ niġ äġ data ni inġrisajlos daiġi bi-uġo sau maxrime anġa muro muj!» ⁹ Haj o glaso pale dinăs дума anġa o ġeri: «So uġosardăs o Del, tu ta na keres bi-uġo!» ¹⁰ E buki kadaja kerdilis trin drom, pala kodoja să sas lilo parpale anġ-o ġeri.

¹¹ Haj ita kă kġar atunġ trin manuġ dine drom manġe anġa-i ġezarea oprisajles angla o kher kaj beġasas ame. ¹² O Duxo phendă manqe te zav lenġa bi inġojalaqo. Kadal šov phral geles manġa haj inġrisajlăm anġ-o kher le manuġăsqo. ¹³ Ov phendă amenqe sar dikġlăs äġ inġero anġa pš kher, haj sar phendă lesqe: «De drom niġte manuġ k-o Jope haj de muj le Simonos, savesqe maj phendšl i Petre. ¹⁴ Ov va phenela tuqe kuvintă prin save va avesa mıntuime tu haj saoro kher kiro.»

¹⁵ Haj kana inġeġosajlem te dav дума, o Duxo Sfinto mukġă pes tele pă lenġe kada sar anglal i pă amenġe. ¹⁶ Haj atunġ andem manqe gogi kaġar e vorba le Rajesqi, sar phendăs: «O Joan boldăs pajġeġa, dar tume va avena bolde le Duxoġa Sfinto.»^v ¹⁷ Kada kă, kana o Del dină len sa kodov daro sar i amen kana pakăġam anġ-o Raj o Isus Kristos, kon semas me kaġte daġtiv te opriv le Devles?

¹⁸ Kana aġundes kadaja, on potolisajles, dine slava le Devles haj phendes:

— Kada kă i le neevreen o Del kerdă len te daġtin te muken äġ bezexa haj te bolden pes k-o Del kaġte train!

E vestja e laġhi aresel anġ-o foro Antiohia

¹⁹ Atunġa kola kaj sas pharade anġa-i kauza le persekuciaqi păġe o štefano sas mudardo, aresles ġi anġ-e Feniġia, anġ-o ġipro haj anġ-e Antiohia. Dar ni phenenas kanikasqe o kuvinto, numa le evreenqe. ²⁰ Dar maġkar lenġe sas manuġ anġa o ġipro haj anġa-i ġirena save aviles anġ-e Antiohia, haj denas дума i le greġenqe haj phende lenqe e vestja e laġhi anġa o Raj o Isus. ²¹ O vast le Rajesqo sas lenġa, haj but manuġ pakăġes haj boldinăġles k-o Raj.

²² E vorba anġa lenġe areslis k-äl kan le khange-răqe anġa o Jerusalimo, haj dines drom le Barnabas anġ-e Antiohia. ²³ Kana areslos haj dikġlăs e binekuvintară le Devlesqi, bukurisajlos haj rugisardă len te

ačhon saorä ileça paša o Raj. ²⁴ Kă ov sas äk manus lačo, pherdo Duxo Sfinto haj pakămos. Haj but manus avile k-o Raj. ²⁵ Pala kodoja gelos k-o Tars te rodel le Saulos. ²⁶ Kana arakhlă les, ingărdă les anθ-e Antiohia. Timpo äk bārśāsqo maladiles le khangeră-ça haj sikades bute manusän. Anθ-e Antiohia phendinäjlos anglal le učenicenqe kreštini*.

²⁷ Anθ-e vremă kodoja geles prooročă anθa o Jerusalimo anθ-e Antiohia. ²⁸ Jekh anθa lenθe, p-o anav Agab, uštilos anθă pîrnenθe haj phendăs prin o Duxo kă va avela äk bokh bari anθă saorî lumă. Kadaj bokh sas čăces anθ-äl gesa le thagaresqe Klaudiu. ²⁹ Saorä učenică anθa-i Antiohia, hotărîsardes te den drom pala sar daštilas fiosavo äk azutori le phralenqe kaj bešenas anθ-e Judea. ³⁰ Kadă i kerdes: dines drom kadav azutori le prezbiterenqe prin o Barnaba haj o Saul.

Păce mudarde le Jakovos, phandade le Petres

12 Kam anθ-o timpo kodova, o thagar o Irod čhutăs o vast pä nište manus anθa-i khangeri te kerel lenqe nasul. ² Mudardăs le sabiaça le Jakovos, o phral le Joanosqo. ³ Kana dikhlăs kă le evreen plačol len e buki kadaja, maj čhutăs o vast i p-o Petre. Sas äl gesa bare le Azimenqe.^w ⁴ Păce astardă les, čhută les anθ-e temnica. Dină les p-äl vast štare čjatenqo p-o štar soldacă anθ-e čjata. Kamnos te inkalavel les angla o poporo pala o baro ges le Nakhimasqo†. ⁵ Kadă kă o Petre sas inkărdo anθ-e temnica, haj e khangeri rugilas pes anθa lesθe le Devlesqe jagaça.

Äk inzero xastravel le Petres anθa o phandaimos

⁶ Kana o Irod sas te inkalavel les kašte krisol les, äk rakjaça maj anglal o Petre sovelas maškar duj soldacă phanglo duje lancurença, haj aver soldacă päzinas e temnica k-o udar. ⁷ Anθa-k data äk inzero le Rajesqo bešlos paša lesθe haj strălučisardăs äk lumina anθ-e čelula. Dindos dab äl prašave le Petresqe, o inzero vazdă les haj phendă:

— Ušti sigo!

Haj äl lancuri peles tele pa lesqe vast. ⁸ Pala kodoja ov phendăs lesqe:

— Phande ki xaravli haj čhu ke sandale anθ-äl pîrne!

Haj ov kadă kerdăs. Haj o inzero phendă lesqe:

— Le ki hajna pä tuθe haj av pala manθe!

⁹ Inklistindos avri ov gelos pala lesθe dar ni zanelas kă si čăces so kerelas o inzero. Pakălas kă si äk dikhimos. ¹⁰ Păce nakhles kaθar e angluni haj le donqi straža, aresles ke poarta le sastresqi savi del anθ-o foro. Kadaja putardilis korkoro angla lenθe, inklistes haj geles äk ulica. Haj anθa-k data o inzero telărdă lesθar. ¹¹ Atunc o Petre, dindos pi šama so kerdinäjlosas, phendă pesqe:

— Akanak zanav čăces kă o Raj dinăs drom pe inzeros haj xastradă man anθa o vast le Irodosko haj kaθar šă so azukărelas o poporo evreo.

¹² Kana dinăs pi šama anθa kadaja, gelos k-o kher le Marăqo, e dej le Jonosqi savesqe maj phendolas i Marko, kaj sas but kidine haj ruginas pes. ¹³ Kana ov mardăs k-o udar kaθar e intrară, äk sluznika p-o anav Roda gelis te dikhel kon si. ¹⁴ Prinžandăs o glaso le Petresqo haj dă bukurie ni putardăs o udar, haj našlis andră haj phendă lenqe kă o Petre bešel ke poarta. ¹⁵ On phende laqe:

— San dili!

Dar oj sa phenelas kă kadă si. Dar on phenenas:

— Si lesqo inzero.

¹⁶ Dar o Petre sa marelas k-o udar. Kana putardes, dikhle les haj ačhiles kremenime. ¹⁷ Pala kodoja o Petre kerdă lenqe semno le vasteça te ačhon haj phendă lenqe sar inkaladă les o Raj anθa o phandaimos. Maj phendăs:

— Phenens kadala le Jakovosqe haj le phralenqe!

Pala kodoja inklistos haj gelos anθă aver than.

¹⁸ Kana kerdilos ges, e tulburară nas cijni maškar äl soldacă. On pučenas pes so kerdilos le Petreça. ¹⁹ O Irod, păce rodă les haj ni arakhlă les, lilăs k-äl pučhimata le gărzen haj porunčisardăs te mudaren len. Pala kodoja telărdăs anθa-i Judea ke Čezarea, haj bešelas othe.

O merimos le Irodosko

²⁰ Haj o Irod sas but xolăme p-äl manus anθa o Tir haj anθa o Sidon. Dar kadala aviles anθ-äk gîndo lesθe haj păce liles anθă pi rig le Blastos, savo sas o maj baro p-e odaja le sovimasqi le thagaresqi, mangles pačă, kăc lenqo them lelas xamos anθa o them le thagaresqo.

***11:26** kreštini Kola kaj aparčin le thagaresqe savo sas dino drom kaθar o Del, o Kristos.

†**12:4** O baro ges le Nakhimasqo si k-äl evrea o ges kana den pen gogi de kana inklistes anθa-i Ezipto.

^w**12:3** Eksodo 12:17

²¹ Anθ-äk ges hotärime, o Irod hurädilos pe coa-
lença thagarane, bešlos p-o skauno le thagarimas-
qo haj delas дума le manuśänqe kidine. ²² Äl manuś
denas muj:

— Si o glaso äk zeosqo, na manuśäsqo!

²³ P-o than dină les dab äk inzero le Rajesqo anθa
kodoja kă ni phenelas kă o Del si o baro, haj xalo ker-
menθar mulos.

²⁴ Haj o kuvinto le Devlesqo räspindilas pes sa maj
but haj barölas.

O Pavel haj o Barnaba dine drom kaθar e khangeri

²⁵ O Barnaba haj o Saul, päçe termenisardes pi bu-
ki anθ-o Jerusalimo, risajles, lindos peça le Jonos,
phendo i Mark.

13 Anθ-e Antiohia anθ-e khangeri sas nište
prooroča haj sikaitoră: o Barnaba, o Simon,
savo maj bučholas i Nizer, haj o Lućiu anθa-i Ćirena,
o Manaen, savo sas barărdo sar phral le thagareça
Irod, haj o Saul. ² Anθ-o timpo so on inkinonas pes
le Rajesqe haj postinas, o Duxo Sfinto phendăs:

— Ćhun manqe rigaθe le Barnabas haj le Saulos
anθa-i buki savi dinem len muj.

³ Atunc päçe postisardes, rugisajles haj ĉhutes ä
vast pä lenθe, dine len drom te telären.

O Barnaba haj o Saul anθ-o Ćipro

⁴ Kadă kă on, dine drom kaθar o Duxo Sfinto, geles
ke Seleucia haj othar geles äk korabiaça anθ-o Ći-
pro ⁵ haj besles ke Salamina, phenindos o kuvinto le
Devlesqo anθ-äl sinagoz le evreenqe. Haj o Joan sas
lença te ažutil len.

⁶ Päçe nakhles anθa saorĭ insula zi k-o Pafos, mala-
des äk vrăzitori, äk prooroko oxamno, äk evreo p-o
anav Bar-Isus. ⁷ Kadava sas le guvernatoreça Serzi-
us Paulus, äk manuś gogaça. O Serzius Paulus dină-
sas drom pala o Barnaba haj pala o Saul, kă kame-
las te ašunel o kuvinto le Devlesqo. ⁸ Dar o Elima, o
vrăzitori (kăc o anav Elima xakărdöl „o vrăzitori”),
bešelas lenqi kontra, rodindos te durărel le guver-
natores kaθar o pakămos. ⁹ Atunc o Saul, savo maj
bučhol i Pavel, pherdo Duxo Sfinto dikhlăs orta pä
lesθe ¹⁰ haj phendăs:

— O manuś pherdo saoro ćorimos haj kaθar saoră
oxaimata, ĉhavo bengesqo, duśmano saoră ćacimas-
qe! Ni maj opris tut te bangăres ä
droma orta le Ra-

jesqe? ¹¹ Akanak ita kă o vast le Rajesqo si ki kontra:
va avesa koro haj ni va dikhesa o kham äk vremă.

Anθa-k data pelos pä lesθe ĉjaca haj tunjariko, haj
phirelas rodindos dakanikas te phiravel les vastes-
θar. ¹² Kana o guvernatori dikhlăs so kerdinălosas,
pakăjas, kăc sas ujmime kaθar ä
sikaimata anθa o Raj.

O Pavel haj o Barnaba ke Antiohia anθ-e Pisidia

¹³ Pala sosθe o Pavel haj ä
l manuś kaj sas leça telăr-
des le korabiaça anθa o Pafos, geles ke Perga anθ-e
Pamfilia. Dar o Joan muklă len haj risajlos k-o Jeru-
salimo. ¹⁴ Haj on, telărindos anθa-i Perga, aresles ke
Antiohia anθa-i Pisidia. Anθ-o ges le Sabatosqo ge-
les anθ-e sinagoga haj bešles tele. ¹⁵ Päçe ĉetisajlos
anθa-i Kris haj anθa ä
l Prooroč, ä
l bare le sinagoga-
qe dine drom äk manuś te phenel lenqe:

— Phrala!le, kana si tumen daići phenimasqo kaj
te ažutil le manuśän, den дума!

¹⁶ O Pavel uštilos, kerdăs semno le vasteça haj
phendăs:

— Manuś israelică haj tume save daran kaθar o
Del, ašunen! ¹⁷ O Del kadal poporosqo, Israel, alo-
sardăs amare daden haj kerdăs anθa lenθe äk ba-
ro poporo, kana bešen-
as sar străiină anθ-o them le
Eziptosqo, haj inkaladă len othar pe vasteça zuralo.
¹⁸ Sas răbdători lença kam saranda bărś anθ-e mula-
ni. ¹⁹ Haj päçe nimićisardăs jefta poporă anθ-o them
le Kanaanosqo, dină len lenqo them. Să kadala ker-
diles kam anθă štar šala haj peinda bărś.

²⁰ Pala kodoja o Del dinăs len krisitoră save sas len-
qe bare zi k-o prooroko Samuel. ²¹ Atunc on man-
gles äk thagar. Haj o Del dină len le Saulos, o ĉhavo
le Kišesqo, anθa o njamo le Benjaminsqo, timpo sa-
randa bărśenqo. ²² Päçe dinăs rigaθe le Saulos, o Del
alosardăs le Davidos te avel lenqo thagar. Sa anθa o
David, o Del dinăs дума šukar: «Arakhlem le Davi-
dos, o ĉhavo le Jesesqo, manuś pala muro ilo, savo
va kerela să so me kamav te kerel.»^x

²³ Anθa-l manuś kaj aviles kaθar o David, o Del an-
dinăs le Israelosqe äk mĭntuitori, le Isusos, kadă sar
phendăsas. ²⁴ Anglal zi kaj te avel ov, o Joan phen-
dăs saoră poporosqe Israel te bolden pes kašte sika-
ven kă mukles o bezex haj boldinăjles karing o Del.
²⁵ Haj o Joan, kana pašolas o šfiršito lesqe bukăqo,
phendăs: «Kon pakăn kă sem me? Me ni sem kova
saves tume ažukăren les. Dar ita kă avel pala man-

***13:22** Salmi 89:21; 1 Samuel 16:12-13

the dakoniva, savesqe me ni sem vredniko te putrav lesqo pogimos anθa lesqe pırne.»^y

²⁶ Phrala!le, ä! çhave anθa o njamo le Avraamosqo haj tume kaj daran kaθar o Del! Amenqe sas dini drom kadaj vestja le xastraimasqi. ²⁷ Kăc ä! manus kaj bešen anθ-o Jerusalamo haj lenqe maj bare ni prinzandes le Isusos, niç ni xakărdes ä! vorbe le prooroçenqe, save çetin pes anθä fiosavo Sabato. Kri-sarde les haj kadă kerdilos so phendesas ä! prooroçă. ²⁸ Deşi ni arakhles anθä lesθe niç äk doş merimasqi, on sa mangles le Pilatosqe te avel mudardo. ²⁹ Haj pala so kerdes sä so sas ramome anθa lesθe, dindos les tele poa truşul, çhute les anθ-äk than praxomasqo. ³⁰ Dar o Del inviosardă les anθa-l mule. ³¹ Ov sas dikhlo timpo maj bute gesenqo kaθar kola save gelesas leça anθa-i Galilea k-o Jerusalamo haj save akanak si lesqe martoră angla o poporo.

³² Haj ame anas tumenqe kadaj vestja laçhi, kă so phendinäjlos amare dadenqe kă va kerdöla, ³³ o Del i kerdäs anθa amenθe, anθa lenqe çhave, inviindos le Isusos pala sar si ramome anθä le dujenqo salmo:

«Tu san muro çhavo,
ages kerdinäjlem kō Dad.»^z

³⁴ Haj kă inviosardă les anθa-l mule, kadă kă ni va maj kernöla, o Del phendäs kadă:

«Va dava tumen binekuvintări sfinto haj pakămasqe sar le Davidos.»^a

³⁵ Kodolasqe maj phenel i anθä aver salmo:
«Ni va mukesa ka kō sfinto te kernöl.»^b

³⁶ Haj dikh o David, päçe slużisardäs maşkar ä! manus anθa lesqi vremă sar kamnos o Del, mulos, sas praxome paşa pe dada haj lesqo truppo kernilos.

³⁷ Dar kova, saves o Del inviosardă les, ni kernilos.

³⁸ Kadă kă, phrala!le, te xakăren kă datorime lesqe phenas tumenqe kă o Del jertil ä! bezexa. E kris le Mojsăsqi ni daştisajlis te kerel tumen te aven çáce, ³⁹ dar prin lesθe sä kola save pakăn anθä lesθe o Del kerdă len te aven çáce. ⁴⁰ Kadă kă len säma ta na kerdöl tumenqe so phendöl pes anθ-äl Prooroçă:

⁴¹ «Dikhen tume, kaj maren tumenqe źoko manθar!

Mirin tumen haj xasaon,
kăc si te keraväk buki anθä tumare gesa,
äk buki so tume ni va pakjananiç äk data,
kana afi phenelas tumenqe dakoniva!»^c

⁴² Kana inklistes avri, ä! manus rugisarde len te den lenqe дума anθa kadal bukă i anθ-o Sabato kaj

avel. ⁴³ Kana ä! manus telărdes kaθar e sinagoga, but anθa-l evrea haj anθa kola kaj alosardes te aven evrea, save ĩnkinonas pes le Devlesqe, geles pala o Pavel haj o Barnaba, save bešenas dă vorba lença haj sikavenas len te stăruin anθ-o miştimos le Devlesqo.

⁴⁴ Anθä koaver Sabato kidinäjlos kam saoro foro te aşunel o kuvınto le Rajesqo. ⁴⁵ Kana ä! evrea dikhles le manusän kidine, pherdiles xoli. Denas дума kontra so phenelas o Pavel haj xulinas pes. ⁴⁶ Atunç o Pavel haj o Barnaba phendes bi daraqo:

— Tumenqe trăbulas te phenas maj anglal o kuvınto le Devlesqo. Dar kă tume ni primin les haj ni dikhlen tumen laçhe anθa-i viaca veşniko, ita kă zas k-äl neevrea. ⁴⁷ Kăc kadă porunçisardă amenqe o Raj:

«Çhutem tut kaşte avesäk lumina anθa-l neevrea
kaşte ĩngăres e mĩntuirja
zi k-äl riga le phuăqe.»^d

⁴⁸ Kana aşundes ä! neevrea, bukurisajles haj phenenas kabor dă baro si o kuvınto le Rajesqo. Haj sä save sas çhutine anθa-i viaca veşniko, pakăjes. ⁴⁹ O kuvınto le Rajesqo răspındilas pes anθä saoro cinuto. ⁵⁰ Dar ä! evrea acicosardes le zuvlăn anaveça save ĩnkinonas pes le Devlesqe, haj le baren le forosqe. Haj acicosardes len te prigoinin le Pavelos haj le Barnabas haj naşade len avri anθa lenqo cinuto. ⁵¹ O Pavel haj o Barnaba skuturisardes o prafo pa pe pırne kontra lenqi haj geles anθ-e Ikonıa. ⁵² Haj ä! uçe-niçă sas pherde bukurıa haj Duxo Sfinto.

O Pavel haj o Barnaba anθ-e Ikonıa

14 Sa kadă i anθ-e Ikonıa o Pavel haj o Barnaba ĩntrisajles anθ-e sinagoga le evreenqi haj dines дума, kadă kă foarte but evrea haj i greç pakăjes. ² Dar ä! evrea save ni kamnes te pakăn acicosardes le neevreen haj bolde len kontra le phralenqi. ³ Kodolasqe beşles but vremă othe haj denas дума bi daraqo pakămaça anθ-o Raj, savo sikavelas kă si çáceş so on phenen anθa lesqo miştimos, ażutindos len te keren semnä haj minuni prin lenqe vast. ⁴ Ä! manus anθa o foro sas xulade: aver sas le evreença haj aver le apostolença. ⁵ Dar kana nişte neevrea haj nişte evrea anθ-äk than pe maj barença kerenas planuri te batźokorin len haj te mudaren len baränça, ⁶ on aflisardes haj naşles anθ-äl foruri le Likaoniaqe: anθ-e Listra, anθ-e Derbe haj anθ-äl thana paşa kadala. ⁷ Othe phenenas e vestja e laçhi.

^y13:25 Luka 3:15-16; Joan 1:20,27 ^z13:33 Salmi 2:7 ^a13:34 Isaja 55:3 ^b13:35 Salmi 16:10
^c13:41 Habakuk 1:5 ^d13:47 Isaja 49:6; Luka 2:29-32

O Pavel haj o Barnaba anθ-e Listra

⁸ Anθ-e Listra beśelas äk manus le pïrnença paralizime, äk ologo anθa-i naśteră, savo ni phirdăsas nić äk data. ⁹ Ov beśelas tele haj aśunelas le Pavelos kana delas dumas. O Pavel dikhlăş orta pã lesθe haj dikhlăş kã si les pakãmos te avel sastãrdo. ¹⁰ Phenďãş zurales:

– Uśti haj beś orta anθã pïrnenθe!

Ov xuklos anθã pïrnenθe haj ïnceposajlos te phirel. ¹¹ Kana äl manus dikhles so kerdăsas o Pavel, dine muj anθ-e ćhib likaoneano:

– Äl devla liles trupo manusãnqo haj aviles amenθe!

¹² Le Barnabasqe phenenas Zeus haj le Pavelosqe Hermes, kãć ov sas kodova savo delas duma maj but.

¹³ O raśaj le Zeusosqo, savesqo templo sas avri paśa o foro, andinăş guruva haj koroane lulugãnqe angla-i poarta le forosqi anθ-äk than le manusãnça kidine, kã kamnos te anel lenqe źertfa. ¹⁴ Kana aśundes kadaj buki, äl apostolă o Barnaba haj o Pavel ćhinde pa pesθe. Naśles anθ-o maśkar le manusãnqo haj dines muj:

– ¹⁵ Lumjale, sosθe keren kadala? I ame sãm manus sar tumenθe. Ame sãm kathe kašte anas tumenqe e vestja laćhi, kašte bolden tumen kaθar kadal bukă khanćivale k-o Del o zuvindo, savo kerdăş o ćeri, e phuv, e mară haj sã so si anθã lenθe. ¹⁶ Anθ-o timpo kaj nakhlos, ov muklăş saorã poporã te phiren pã pe droma. ¹⁷ Dar kerdăş bukă laće save te den tumenqe дума anθa lesθe: dină tumenqe briśinda anθa o ćeri haj rekoltă kã lenqo timpo, haj pherel tumare ile xamata haj bukuria.

¹⁸ Dar kjar pãće phendes kadal bukă, o Pavel haj o Barnaba phares daśtisajles te oprin le manusãn kidine ta na anen lenqe źertfa.

¹⁹ Atunc aviles nište evrea anθa-i Antiohia haj Ikonia haj ćirdes le manusãn pesθe. Ćhudes barãnça anθ-o Pavel haj tïrisarde les avri anθa o foro, pakãndos kã mulos. ²⁰ Haj kana äl ućenićã kidinãjles paśa lesθe, o Pavel uśtilos haj intrisajlos anθ-o foro.

O Pavel haj o Barnaba zan parpale anθ-e Antiohia anθa-i Siria

Anθã le dujenqo ges o Pavel telãrdăş le Barnabaça ke Derbe. ²¹ Pãće phendes e vestja e laćhi le manusãnqe anθã kadav foro haj kerdes but ućenićã, risajles anθ-e Listra, anθ-e Ikonia haj anθ-e Antiohia. ²² Zurãrdes äl ile le ućenićenqe haj phenenas lenqe te beśen anθ-o pakãmos:

– Ame trãbul te nakhas anθa but pharimata te daśtis te intris anθ-o thagarimos le Devlesqo.

²³ Pala so ćhutes prezbiteră anθã fiosavi khangeri haj pãće rugisajles haj postisardes, dină len anθ-o vast le Rajesqo, anθã savo pakãnas.

²⁴ Nakhindos anθa-i Pisidia, aresles anθ-e Pamfalia. ²⁵ Pãće phendes o kuvinto anθ-e Perga, geles anθ-e Atalia. ²⁶ Othar geles le korabiaça ke Antiohia, kaj e khangeri rugisajlisas le Devlesqe kašte avel les grizã lenθar anθã lesqo miśtimos, anθ-e buki savi akanak i termenisardesas lan. ²⁷ Pãće aresles, kides e khangeri haj phendes lenqe sã so kerdăş o Del lença haj sar putardăş le neevreenqe o udar le pakãmasqo. ²⁸ Haj on aćhiles maj but timpo le ućenićença.

Äl hotãriri le apostolenqe anθa-l neevrea

15 Trin śtar manus aviles anθa-i Judea haj sika-venas le phralen haj phenenas:

– Kana ni sen ćhinde tele pala o obićejo le Mojsãsqo, ni daśtin te aven mïntuime.

² O Pavel haj o Barnaba xales pes lença haj parubdes vorbe zurale, kadã kã äl phral hotãrisardes ka o Pavel haj o Barnaba haj nište phralença anθa lenθe te zan anθ-o Jerusalimo k-äl apostolă haj k-äl prezbiteră kašte pućhen len anθa-i kadaj buki. ³ Kadã kã kola, dine drom kaθar e khangeri, nakhles anθa-i Fenićia haj Samaria, haj phendes sar äl neevrea boldinãjles k-o Raj, haj bari bukuria kerdes saorã phralenqe. ⁴ Kana aresles k-o Jerusalimo, sas primime kaθar e khangeri, kaθar äl apostolă haj kaθar äl prezbiteră. Haj phende lenqe sã so o Del kerdăsas lença.

⁵ Atunc trin śtar anθa-i sekta le fariseėnqi save pakãjas uśtiles haj phendes kã äl neevrea te aven ćhinde tele haj te poruncil pes lenqe te ïnkãren e Kris le Mojsãsqi.

⁶ Äl apostolă haj äl prezbiteră kidinãjles anθ-äk than te dikhen anθa-i buki kadaja. ⁷ Pala so kerdinãjlis but vorba, o Petre uśtilos haj phendã lenqe:

– Phrala!le, zanen kã o Del anθ-äl gesa anglune alosardăş maśkar tumenθe ka äl neevrea te aśunen prin muro muj e vestja e laćhi haj te pakãn. ⁸ Haj o Del, savo prinzanel äl ile, sikadăş kã primisardã len, dindos len o Duxo Sfinto sar i amen. ⁹ Haj ni kerdăş nić äk deosebiri maśkar amenθe haj maśkar lenθe, uźindos lenqe ile prin o pakãmos. ¹⁰ Kadã kã sosθe ćhun ke proba le Devles te ćhun p-äl dume le ućenićenqe äk źugo savo nić amare dada nić ame ni daśtisajlãm te phiravas les? ¹¹ Dar ame pakãş kã prin o laćhimos le Rajesqo o Isus sãm xastrame, sar i on.

¹² Saoră manus ačhiles haj aśunenas le Barnabas haj le Pavelos, save denas дума anθa-l semnă haj minuni save kerdăsas len o Del maśkar äĭ neevrea prin lenθe. ¹³ Kana on ni maj dine дума, o Jakov phendăs:

— Phrala!le, aśunen man! ¹⁴ O Simon phendăs sar maj anglal le Devles sas les griža te lel anθa-l neevrea äk poporo anθa pō anav. ¹⁵ Äĭ vorbe le proroćenqe phenen sa kadaj buki, pala sar si ramome:

¹⁶ « ‘Pala kodoja va riva man

haj pale va vazdava

o korto le Davidosqo savo pelosas.

Haj va vazdava lesqe peraimata

haj va kerava les sar anglal:

¹⁷ haj kadă saoră kolaver manus,

saoră neevrea saven o Del dină len pō anav,

va rodена le Rajes’

¹⁸ phenel o Raj, kaj kerel kadal bukă»^e prinzande anθa-i veśničia.^f

¹⁹ Kodolasqe me xotäriv kä ni trăbul te čhul pes pharimata pä kola anθa-l neevrea save bolden pes k-o Del, ²⁰ haj te ramol pes lenqe: numa te ferin pes kaθar o xamos o maxrime dino le idolenqe, ta na kurvin,^g ta na xan animală save mules kidine koraθar haj ta na xan rat.^h ²¹ Kä e Kris le Mojsăsqi dă mult si ćetime anθ-äl sinagoz anθă fiosavo ges Sabatosqo, kadă kä si manus save den дума anθa laθe anθă fiosavo foro.

E skrisoară karing äĭ neevrea pokäiime

²² Atunc äĭ apostolă haj äĭ prezbiteriă, anθ-äk than saoră khangerăça, peles dă akord te alon manus anθa lenθe haj te den len drom le Paveloça haj le Barnabaça anθ-e Antiohia: le Judas, phendo i Barsaba, haj le Silas, save sas manus anaveça maśkar äĭ phral.

²³ Lença dines drom kadaja skrisoară:

„Ame, äĭ apostolă haj äĭ prezbiteriă, tumare phral, karing äĭ phral save si anθa-l neevrea anθa-i Antiohia, Siria haj Čiličia:

Te aven sasteveste!

²⁴ Aśundăm kä nište manus save telărdes maśkar amenθe xamisarde tumen pe vorbença haj xales e pačă tumare sufletosqi, bi te phenas lenqe te keren kadaj buki. ²⁵ Kadă kä sămas dă akord ku să te alos duj trin manus haj te das len drom tumenθe anθ-äk than amare phralença jubime, le Paveloça haj le Barnabaça, ²⁶ manus kaj ĩnkinosardes pi viaca anθa o anav amare Rajesqe, o Isus Kristos. ²⁷ Ka-

dă kä das drom le Judas haj le Silas, haj i on si te phenen tumenqe vorbaça kadal bukă. ²⁸ Kăc o Duxo Sfinto haj ame pakăs kä si mišto ta na maj čhas pä tumenθe nić äk pharimos, numa so trăbul: ²⁹ te ferin tumen kaθar äĭ animală źertfime le idolenqe, ta na xan rat sau animală kaj mule kidine koraθar, haj ta na kurvin. Kana ferina tumen kaθar äĭ bukă kadala, mišto keren.

Ačhon Devleça!”

³⁰ Kadă kä on sas dine drom haj geles ke Antiohia. Kides anθ-äk than saorän haj dină len e skrisoară. ³¹ Pala so ćetisarde lan, bukurisajles kaθar kadav zurarimos. ³² O Juda haj o Sila, save sas i on proročă, bute vorbença zidosarde le phralen ta na daran haj zurarde len. ³³ Pala äk vremă äĭ phral dine len drom pačăça kolenθe save dinesas len drom. ³⁵ Dar o Pavel haj o Barnaba ačhiles anθ-e Antiohia, sikavenas haj phenenas paśa but aver le manusănqe e vestja e lachi le kuvintosqi le Rajesqo.

O Barnaba haj o Pavel ni maj phiren anθ-äk than

³⁶ Pala trin śtar ges o Pavel phendăs le Barnabasqe:

— Te ris amen haj te žas te dikhas le phralen anθa saoră foruri anθă save phendăm e vorba le Rajesqi, te dikhas sar maj si!

³⁷ O Barnaba kamelas te lel peça i le Joanos, phendo i Mark, ³⁸ dar o Pavel gĭndilas pes kä naj mišto te len peça koles savo muklăsas len anθ-e Pamfilia haj savo ni maj gelos lença ke buki. ³⁹ Kerdilis äk ćjarta kadiki dă bari, kä kerdă len te pharadon jekh avresθar. O Barnaba lilăs peça le Markos haj telărdăs le korabiaça k-o Čipro. ⁴⁰ O Pavel alosardăs le Silas haj telărdăs, päće äĭ phral rugisardes le Devles, anθă lesqo lačhimos te avel les griža lenθar. ⁴¹ Ov nakhlos anθa-i Siria haj anθa-i Čiličia zurarindos äĭ khangeră.

O Timotej žal le Paveloça haj le Silaça

16 O Pavel gelos ke Derbe haj ke Listra. Haj ita kä othe sas äk ućeniko p-o anav Timotej, o čhavo äk evreaqo savi pakălas, haj lesqo dad sas greko. ² Äĭ phral anθa-i Listra haj Ikonias denas les дума dă mišto. ³ O Pavel kamnos ka ov te žal lença, haj lilă les haj čhindă les tele anθa-i kauza le evreenqi save sas anθ-äl thana kodola. Kăc să zanenas kä lesqo dad sas greko. ⁴ Kana nakhenas anθa-l foruri, sikavenas le phralen äĭ hotäriri lile kaθar äĭ apostolă

^e15:18 Amos 9:11-12 ^f15:18 Isaja 45:21 ^g15:20 Levitiko 18:6-18 ^h15:20 Levitiko 17:13-14

haj äġ prezbiteră anθa o Jerusalimo, kašte keren len.
⁵ Kadă kă äġ khangeră zuraonas anθ-o pakămos haj
 avenas maj but manus anθă fiosavo ges.

O Pavel si dino muj te zal anθ-e Maćedonia

⁶ Nakhles anθa-i Frizia haj o cinuto le Galaciaqo, kăc
 sas oprime kaθar o Duxo Sfinto te phenen o kuvinto
 anθ-o cinuto le Asiaqo. ⁷ Kana aresles paša e Misia,
 kamnes te zan anθ-e Bitinia, dar o Duxo le Isusosqo
 ni muklă len. ⁸ Atunc nakhles anθa-i Misia haj geles
 k-o Troas. ⁹ Anθ-o timpo le reakjaqo, le Pavelos sas
 les äk dikhimos: äk manus anθa-i Maćedonia bešelās
 angla lesθe haj rugilas les:

— Av anθ-e Maćedonia te azutis amen!

¹⁰ Păće dikhlăs kadav dikhimos, p-o than rodăm
 te zas anθ-e Maćedonia, kă xakărdăm kă o Del dină
 amen muj te phenas lenqe e vestja e laćhi.

Anθ-o foro Filipi: e Lidia pakăl anθ-o Isus

¹¹ Păće telărdăm anθa-i Troa, gelăm le korabiaça or-
 ta ke Samotraćia, haj anθă o ges koaver gelăm k-o
 Njapolis. ¹² Othar telărdăm anθ-o Filipi, savo si o maj
 baro foro anθa o cinuto le Maćedoniaqo, äk foro le
 romaenqo. Anθ-o foro kadava bešlăm trin star ges.
¹³ Anθ-o ges le Sabatosqo, inklistăm avri ke poarta
 le forosqi, paša äk riüo, kaj pakăsas kă si äk than ru-
 găcunăqo. Bešlăm tele haj dasas дума le zuvlănqe
 save sas kidine. ¹⁴ Sas äk zuvli p-o anav Lidia, savi bi-
 kinelas hajne purpuraqe, sas anθa o foro Tiatira, haj
 inkinolas pes le Devlesqe. Oj ašunelas haj o Raj pu-
 tardăs laqo ilo anθa sosθe phendăs o Pavel. ¹⁵ Păće
 so sas boldi, oj haj laqo kher, rugisardă amen:

— Kana gindin kă pakăv anθ-o Raj, atunc aven haj
 bešen anθă muro kher!

Haj ni muklă pes amenθar zi kana ni phendăm kă
 zas.

O temniceri anθa o Filipi

¹⁶ Äk data kana zahas k-o than le rugimasqo, inkli-
 tis angla amenθe äk roaba, savă sas lan äk duxo dra-
 barimasqo. Prin laqo drabarimos oj anelas but love
 pe stăpinenqe. ¹⁷ E roaba kadaja lilă pes pala o Pavel
 haj pala amenθe haj delas muj:

— Äġ manus kadala si äġ robi le Devlesqe le
 Maj Baresqe, haj on vestin tumenqe o drom le
 mĩntuimasqo!

¹⁸ Kadă kerdăs oj timpo maj bute gesenqo. O Pavel,
 xolăme, boldinăjlos haj phendăs le duxosqe:

— Anθ-o anav le Isusosqo Kristos, porunciv tuqe
 te inkles anθa laθe.

Haj p-o than o duxo inklistos.

¹⁹ Kana äġ stăpġja le roabaqe dikhles kă geliθar len-
 qi speranća le lovenqi, ćhutes o vast p-o Pavel haj
 p-o Sila haj tĩrisarde len anθ-e pjaca angla äġ bari-
 mata. ²⁰ Ĩngărde len angla äġ krisitoră haj phendes:

— Äġ manus kadala si evrea haj tulburin but amaro
 foro ²¹ haj den дума anθa obićeă kaj ame save sãm
 romaja, ni trăbul nić te primis len nić te keras len.

²² Äġ manus kidine uštiles i on kontra lenqi haj äġ
 krisitoră ćhindeš äġ coale pa lenθe haj poruncisar-
 des te maren len rajanća. ²³ Pala but daba ćhude len
 anθ-o phandaimos haj dine len anθ-e griža le tem-
 nicerosqi te păzil len mišto. ²⁴ Kadava primindos äk
 porunka kadalaθar, ćhudă len anθ-e ćelula anθa o
 maškar haj ćhută lenqe pĩrne anθ-äl butućă.

²⁵ Kam k-o maškar le reakjaqo o Pavel haj o Sila ru-
 ginas pes haj gilabenas gilă save läudinas le Devles,
 haj kolaver phandade ašunenas len. ²⁶ Anθa-k data
 avilos äk baro izdramos, kadă kă miškjajas äġ teme-
 li le temnicaqe. P-o than putardiles saoră udara haj
 putardiles äġ phanglimata fiosavesqe. ²⁷ O temnicė-
 ri uštilos anθa-i lindri, haj kana dikhlăs äġ udara le
 temnicaqe putarde, inkaladăs e sabia haj sas te mu-
 dardöl, kăc pakălas kă äġ phandade našles. ²⁸ Dar o
 Pavel dinăs muj zuralas:

— Ta na keres tuqe nić äk nasul, kă să sãm kathe.

²⁹ Atunc o temniceri manglăs äk lumina, našlos
 andră, haj izdraindos daraθar pelos k-äl pĩrne le Pa-
 velosqe haj le Silasqe. ³⁰ Ĩnkaladă len avri haj phen-
 dă lenqe:

— Mĩră raj, so trăbul te kerav kašte avav
 mĩntuime?

³¹ On phende lesqe:

— Pakă anθ-o Raj o Isus haj va avesa mĩntuime, tu
 haj kő kher.

³² Haj phende lesqe o kuvinto le Rajesqo, kabor
 lesqe haj saorănqe save sas anθă lesqo kher. ³³ O
 temniceri lilă len peça kjar atunc e răt, thodăs lenqe
 răni haj p-o than sas boldo, ov haj să lesqe. ³⁴ Păće
 ĩngărdă len anθ-o kher, ćhută lenqe e sinia. Bukuri-
 sajles saoră khereça kă pakăjes anθ-o Del.

³⁵ Detexara äġ krisitoră dines drom le oficeren kaš-
 te phenen:

— De o drom le manusănqo kodolenqo!

³⁶ Haj o temniceri phendăs le Pavelosqe:

— Äġ krisitoră mukles vorba te del pes tumaro
 drom, kadă kă akanak daštin te telăren. Zan paćăçal!

³⁷ Dar o Pavel phendă lenqe:

– Marde amen anθ-e lumă bi te avas krisome, amen kaj sām romaja,* čhude amen anθ-e temnica haj akanak ĩnkalaven amen avri ćorjal! Ni zal pes kadă! Te aven on te ĩnkalaven amen avri!

³⁸ Äl oficeră phendes kadal vorbe le krisitorenqe. Kadala darajles kana aśundes kă si romaja. ³⁹ Äl krisitoră aviles te potolin len, ĩnkalade len avri anθa o phandaimos haj rugisarde len te telăren anθa o foro. ⁴⁰ Kana ĩnklistes anθa o phandaimos, geles ke Lidia khere. Haj păće dikhles le phralen haj bute vorbença zurărde len ta na daran, telărdes.

O Pavel haj o Sila anθ-o Tesalonik

17 Pala kodoja on nakhles anθa o Amfipoli haj anθa-i Apolonia haj aresles k-o Tesalonik, kaj sas äk sinagoga le evreenqi. ² Pala pŏ obićej, o Pavel ĩntrisajlos anθ-e sinagoga. Timpo trine kurkenqo, anθă fiosavo ges Sabatosqo dinăs дума anθa-i Skriptura le evreença ³ phenindos haj sikaindos kă o Kristos trăbulas te pătımil haj te ĩnviol anθa-l mule. Haj kă „ov si o Kristos, o Isus, anθa savo phenav tumenqe”. ⁴ Aver anθa lenθe pakăjes haj nakhles anθ-e rig le Pavelosqi haj le Silasqi, anθ-äk than bute grećença save ĩnkinonas pes le Devlesqe, haj na cira zuvlă anaveça.

⁵ Dar äl evrea xolinaθar kides anθa-l pjace nište manus nasul, kerdes äk ćjata haj acicosardes o foro. Năvălisardes p-o kher le Jasonosqo haj rodenas le Pavelos haj le Silas kašte ĩnkalen len avri k-äl manus kaj sas kidine. ⁶ Dar ni arakhle len othe, kadă kă tĳrisardes le Jasonos haj trine śtare phralen angla äl bare le forosqe haj denas muj:

– Äl manus save tulburisardes e lumă aviles i kathe, ⁷ haj o Jason primisardă len anθă pŏ kher. On să keren bukă kontra le poruncenqi le Ćezarosqe haj phenen kă si aver thagar: o Isus.

⁸ Kana aśundes kadal bukă, äl manus kidine haj äl bare le forosqe tulburisajles. ⁹ Haj numa păće liles lenθar äk gažo, dines drom le Jasonosqo haj kolavrenqo.

O Pavel haj o Sila anθ-e Berea

¹⁰ Kjar anθ-e răt kodoja äl phral dines drom le Pavelos haj le Silas ke Berea. Kana aresles othe, geles anθ-e sinagoga le evreenqi. ¹¹ Kadalen sas len äk ilo maj lačo dă sar kolen anθa o Tesalonik. Sas ileça

putardo te primin o kuvĳnto haj anθă fiosavo ges rodenas anθ-äl Skripturi kašte dikhlen kana äl bukă si kadă. ¹² Kadă kă pakăjes but anθa lenθe, i but anθa-l zuvlă anaveça le grećenqe haj but murś.

¹³ Dar kana äl evrea anθa o Tesalonik aśundes kă o kuvĳnto le Devlesqo si vestime kaθar o Pavel anθ-e Berea, geles i on othe kašte acĳcon le manusăn. ¹⁴ Atunc äl phral p-o than dine drom le Pavelos karing e mară, haj o Sila haj o Timotej ačhiles othe. ¹⁵ Äl manus kaj geles le Paveleça ĩngărde les zi anθ-e Atena. Pala kodoja risajles äk porunkaça karing o Sila haj karing o Timotej te aven kabor daśtin dă si-go lesθe.

O Pavel anθ-e Atena

¹⁶ Anθ-o timpo so o Pavel aźukărelas len anθ-e Atena, lesqo duxo pherdilos xoli dikhindos kă o foro kadava si pherdo idolă. ¹⁷ Kadă kă beśelas dă vorbă anθ-e sinagoga le evreença haj le manusănça kaj daranas kaθar o Del, haj anθă fiosavo ges kolença kaj malavelas len anθ-e pjaca. ¹⁸ Trin śtar anθa-l filozofă epikurenă haj stoićă čhute pes leça anθ-e vorba.†

Aver anθa lenθe phenenas:

– So kamel te phenel kadav manus bi gogăqo?

Aver phenenas:

– Parkă del дума anθa aver zea, străiino.

Kă phendăs e vestja e lachi anθa o Isus haj anθa-i ĩnvieră. ¹⁹ Atunc lile les haj ĩngărde les k-o Aeropago[‡], p-o plaj, haj phendes:

– Daśtis te zanas savo si o sikaimos kadava nevo anθa savo des дума? ²⁰ Kăc anes amenqe bukă străiino k-äl kan, kadă kă kamas te zanas so xakărdŏl kadal bukă.

²¹ (Saoră ateniennă haj äl străiină save beśenas anθ-e Atena ni kerenas aver daići numa te phenen sau te aśunen daići nevo.)

²² Atunc o Pavel uśtilos anθă pĳrnenθe anθ-o mas-kar le Aeropagosqo haj phendăs:

– Manus anθa-i Atena! Anθă să dikhav tumen kă sen but smerime. ²³ Kăc anθ-o timpo so phiravas anθ-o foro haj dikhavas paśal k-äl bukă kă save ĩnkinon tumen, arakhlem i äk altari pă savo si ramome: «Äk Devlesqe bi prinzando». Ej miśto, so tume ćins-tin bi te prinzanen, kodoja vestiv tumenqe me.

²⁴ O Del savo kerdăs e lumă haj să so si anθă laθe si o Raj le ćeresqo haj le phuăqo, kadă kă ni beśel anθ-

***16:37** Le romaja sas len maj but drepturi de sar kolavren. †**17:18** Äl epikurenă pakănas kă äl manus trăbul te train sar kamen. Äl stoićă phenenas kă trăbul te akćeptis äl dukha haj äl nekazuri.

‡**17:19** Aeropago Äk than anθ-e Atena kaj kidelas pes e lumă haj kaj denas дума.

äl templă kerde kaθar äل vast le manuśănqe.²⁵ Ov naj sluźime vastenθar manuśănqe, sar kana afi trăbulas les daići, kă ov del saorän viaca, phurdimos haj saoră bukă.²⁶ Anθa äk manuś ov kerdăs saoră poporă te beśen pä saori phuv. Ov hotărısardăs äل timpuri anθă save va traina haj äل thana kaj va beśena,²⁷ ka on te roden le Devles, kašte arakhen les i kă kjar biźbiin pala lesθe. Makar kă naj dur kaθar fiosavo anθa amenθe.²⁸ «Kăc anθă lesθe trais, miśkis haj săm», sar phendes duj trin anθa tumare poeci: «Anθa kodoja kă i săm lesqe čhave.»

²⁹ Deć anθa kodoja kă săm äل čhave le Devlesqe, ni trăbul te pakăs kă o Del si sar o sumnakaj sau o rupo sau o bar kerdo gogača haj gindoča manuśăsqe.³⁰ O Del ni inkărdă săma kaθar äل timpuri kana äل manuś ni prinzande les, haj akanak porunćil saoră manuśănqe anθa saoră thana te muken pes kaθar lenqo nasulimos haj te bolden pes lesθe.³¹ Kă si les äk ges anθă savo va krisola e lumă čacimača prin äk manuś saves čhută les. Haj kă les čhută les, o Del sikadăs saoră manuśănqe kana inviosardă les anθa-l mule.

³² Kana on aśundes anθa-i invieră le mulenqi, trin śtar marenas pesqe źoko lesθar, haj aver phendes:

— Anθa-l bukă kadala kamas te aśunas tut i aver data.

³³ Atunc o Pavel telărdăs maśkar lenθe.³⁴ Dar niśte manuś nakhles anθă lesqi rig haj pakăjes. Maśkar kadala sas o Dionisie, kaj sas anθa-i kris le Aeropagosqi, äk zuvli p-o anav Damaris haj aver anθ-äk than lenča.

O Pavel anθ-o Korinto

18 Pala kodoja o Pavel telărdăs anθa-i Atena haj gelos k-o Korinto.² Othe arakhlăs äk evreo p-o anav Akuila, savi ćirdilas pes anθ-äk familia anθa o foro Pont. Na dă but timpo ov avilos anθa-i Italia pe rromnăča, e Priscila, kă o baro thaġar o Klaudiu porunćisardăsas ka saoră evrea te telăren anθa-i Roma. O Pavel gelos lenθe³ haj aćhilos lenθe kă kerenas sa kodoj buki, kerelas buki lenča, lenqi buki sas te kerel korturi.⁴ Ov delas дума anθ-e sinagoga anθă fiosavo Sabato haj inćerkolas te kerel le evren haj le grećen te pakăn.

⁵ Dar kana aviles o Sila haj o Timotej anθa-i Macedonia, o Pavel dină pō timpo să le kuvintosqe haj sikavelas le evreenqe kă o Isus si o Kristos.⁶ Dar anθa kodoja k-äl evrea uśtenas lesqi kontra haj xulinas les, o Pavel skuturisardăs pe coale haj phendă lenqe:

— Tumaro rat te perel pä tumaro śaro, me sem uźo. Dakanara va zava k-äl neevrea.

⁷ Haj păce inklistos othar, inćrisajlos anθ-äk kher äk manuśăsqe savo daralas kaθar o Del. Lesqe anav sas Titus Just, haj lesqe kher sas paśa-i sinagoga.⁸ Haj o Krisp, o baro le sinagogaqo, pakăjas anθ-o Raj ku saoro kher piro. Haj but anθa-l korintea save aśundesas le Pavelos pakăjes haj sas bolde.⁹ Anθ-äk răt o Raj phendăs le Pavelosqe anθ-äk dikhimos:

— Na dara, de дума haj ta na aćhos!¹⁰ Kă me sem tuča, haj konik ni va čhula o vast pä tuθe kašte kerel tuqe nasul, kă but anθa-l manuś kadal forosqe si miră.

¹¹ Kadă kă ov aćhilos othe äk bărś haj epaś haj sikavelas maśkar lenθe o kuvinto le Devlesqo.

¹² Anθ-o timpo so o Galion sas guvernatori anθ-o cinuto Axaja, äл evrea uśtiles äk gindoča kontra le Pavelosqi haj inġarde les angla-i kris¹³ phenindos:

— O manuś kadava acicol le manuśän te inkinon pes le Devlesqe anθ-äk felo kaj si kontra le krisaqi.

¹⁴ Kana o Pavel kamnos te del дума, o Galion phendăs le evreenqe:

— Te afi sas e vorba anθa daićesθe kerdo bango sau äk buki nasul, mo evrea, aśunavas tumen.¹⁵ Dar kana si e vorba anθa vorbenθe, anθa anavesθe haj anθa tumari kris, si tumari treaba! Me ni kamav te krisov kadal bukă.

¹⁶ Haj gonisardă len kaθar e kris.¹⁷ Atunc saoră lumă čhutes o vast p-o Sosten, o baro le sinagogaqo, haj marde les angla e kris. Dar le Galios ni dukhalas les kaθar să kadala.

O Pavelo anθ-o Jerusalemo haj anθ-e Antiohia

¹⁸ O Pavel maj aćhilos othe but timpo. Pala kodoja lilă pesqe vast laćho kaθar äл phral. Tunzisardăs pō śaro anθ-e Kenkrea*, kăc xalăsas äk phanglimos. Haj telărdăs le korabiača karing e Siria le Priscilača haj le Akuilača.¹⁹ Aresles anθ-o Efes, haj o Pavel muklăs le Akuilas haj le Priscila othe. Haj ov gelos ke sinagoga haj beślos dă vorbă le evreenča.²⁰ Kadala rugisarde les te aćhol lenθe maj but timpo. Dar ov ni kamnos,²¹ lilă pesqe vast laćho lenθar haj phendăs:

— Kana va kamela o Del, va riva man pale tumenθe.

Pala kodoja telărdă le korabiača anθa o Efes.

²² Ke Ćzarea dină pes tele anθa-i korabia haj uśtilos k-o Jerusalemo kašte salutil e khangeri. Pala ko-

***18:18** E Kenkrea si äk porto kă deś kilometra k-o esto kaθar o Korinto.

doja telărdăs ke Antiohia. ²³ Păce bešlos othe äk timpo, telărdăs haj nakhlos anθa o cinuto le Galaciaqo haj le Friziaqo, zurărindos saorä ućenićen.

O Apolo

²⁴ K-o Efes avilos äk evrö savo bućholas Apolo, savo ćirdilas pes anθa o foro Aleksandria, savo delas duma mišto haj prinzanelas mišto äl Skripturi. ²⁵ Sas sikado anθa o drom le Rajesqo, delas duma jagaća haj sikavela ćaces anθa o Isus, makar kä ni prinzanelas numa o bolimos le Joanosqo. ²⁶ Īnceposajlos te del duma bi daraqo anθ-e sinagoga. Kana aśunde les, e Priscila haj o Akuila lile les pesθe, sikade les haj azutisarde les te xakărel maj mišto o drom le Devlesqo.

²⁷ Pala kodoja ov kamnos te zal anθ-e Axaja, haj äl phral zurărde les haj ramosardes le ućenićenqe te primin les mišto. Kana areslos othe, azutisardăs but kolen save pakăjes prin o mištimos le Devlesqo, ²⁸ kä zuralimaća mardă le evreen anθă lenqe vorbe angla saorĭ lumă haj sikadă lenqe anθa-l Skripturi kä o Isus si o Kristos.

O Pavel k-o Efes

19 Anθ-o timpo so o Apolo sas anθ-o Korinto, o Pavel, păce nakhlos maśkar äl munci, areslos k-o Efes. Othe arakhlăs nište ućenićă ² haj phendă lenqe:

— Kana pakăjen, primisarden o Duxo Sfinto?

On dine les anglal:

— Nić ni aśundăm kä si Duxo Sfinto.

³ Ov puślăs:

— Atunc so bolimaća senas bolde?

Haj on dines anglal:

— Le bolimaća le Joanosqo.

⁴ Atunc o Pavel phendăs:

— O Joan boldăs le manuśăn kaj kamenas te sika-ven kä mukles o bezex haj boldinăjles karing o Del. Haj phenelas le manuśănqe te pakăn anθă kova savo avelas pala lesθe, kadava si o Isus.

⁵ Kana aśundes kadal bukă, boldinăjles anθ-o anav le Rajesqo le Isusosqo. ⁶ Kana o Pavel ćhutăs pe vast pă lenθe, o Duxo Sfinto avilos pă lenθe, haj ĩnceposajles te den duma anθ-äl ćhiba haj te proroćin. ⁷ Ku să sas kam deśuduj murś.

⁸ Haj ov zalas ke sinagoga, haj timpo trine ćhonenqo dinăs duma bi daraqo. Beśelas de vorbă lenća haj

rodela te anel len pesθe sikaindos lenqe sar si o thagarimos le Devlesqo. ⁹ Dar aver anθa lenθe kerdiles śarale, ni kamnes te pakăn haj denas duma dă nasul o Drom le Rajesqo angla äl manuś, kadă kä ov telărdos lenθar haj lilăs peća le ućenićen haj sikadă len anθă fiosavo ges ke śkoala jekhesqi kaj bućholas Tiranos. ¹⁰ Kadă sas timpo duje bărśenqo, kadă kä să kaj beśenas anθ-o cinuto le Asiaqo*, kabor evrea haj kabor i greć, aśundes o kuvĭnto le Rajesqo.

Äl ćhave le Sćevaske

¹¹ O Del kerelas minuni prin äl vast le Pavelosqe kaj ni maj dikhinăjlesas, ¹² zi othe kä p-äl nasfale ćhun- nas pes basmale haj śorcuri kaj sas makle kaθar lesqo truppo, haj kadala sas sastărde, haj äl duxuri äl nasul ĩnklenas anθa lenθe.

¹³ Dar nište evrea save zanas anθa-k than anθă aver than te ĩnkalaven le bengen anθa-l manuś, ĩnćerkosardes te den muj o anav le Rajesqo o Isus pă kola saven sas len duxuri nasul, phenindos:

— Poruncĭv tumenqe anθ-o anav le Isusosqo anθa savo del duma saorănqe o Pavel, te ĩnklen avri!

¹⁴ Sas jefta ćhave le Sćevaske, äk baro raśaj evreo, save kerenas e buki kadaja. ¹⁵ O duxo nasul dină len anglal:

— Le Isusos prinzanan les haj le Pavelos zanan les, dar tume kon sen?

¹⁶ Haj o manuś anθă savo sas o duxo nasul, xuklos pă lenθe, haj kä sas maj zuralo lenθar, mardăs saorăn kadiki dă nasul kä naśles nange haj rănime anθa o kher kodova.

¹⁷ E buki kadaja sas prinzandi kaθar saoră evrea haj kaθar saoră greć save beśenas anθ-o Efes, haj saorăn lilă len dar, haj o anav le Rajesqo Isus sas slăvime. ¹⁸ But anθa kola kaj pakăjesas aviles haj phenenas klaro haj bi daraqo sar traisajles maj anglal. ¹⁹ Maśkar lenθe sas but vrăźitoră haj andines pe lila haj phabarenas len angla să. Kana kerdes sokotă- la kabor love kerenas kadal lila, aresenas peinda mi ruposqe. ²⁰ Haj anθa felo kodova o kuvĭnto le Rajesqo sa barōlas haj but zuraolas.

O Pavel kamel te zal k-o Jerusalimo

²¹ Pala kadal bukă o Pavel ćhută pesqe anθ-o gĭndo te nakhel anθa-i Maćedonia haj anθa-i Axaja haj te zal k-o Jerusalimo. Phendăs:

— Păce va zava othe trăbul te dikhav i e Roma.

***19:10** E Asia sas sar äk źudeco anθ-e rezjună kaj si e Turćia dagesara.

²² Dinăš drom anθ-e Maćedonia duj anθa pe ažu-
toră, le Timotejes haj le Erastos, dar ov maj aćhilos
äk timpo anθ-e Asia.

Nekazuri anθ-o Efes

²³ Anθ-o timpo kodova kerdilis äk bari tulburară an-
θa o Drom le Rajesqo. ²⁴ Sas äk manuś kaj kerelas bu-
ki le rupoça, p-o anav Dimitrie, kerelas anθa o rupo
ćijne templă le zeicaqe Artemis haj prin kadaja ane-
las le meseriaşenqe na ċira love. ²⁵ Kidindos kadalen
haj kolen kaj kerenas buki sar lenqi, phendăš:

— Rromalle, zanen kă amaro bravalimos avel
anθa-i buki kadaja. ²⁶ Dikhen haj aşunen kă kadav
Pavel, na numa anθ-o Efes, dar kam anθă saoro cinu-
to le Asiaqo, konvinzisardăš haj thardăš buten, phe-
nindos kă äl bukă kerde kaθar äl vast le manuśän-
qe naj devla. ²⁷ Daştıl pes te avel daići nasul: na nu-
ma amari buki te aresel ta na maj avel dikhli, dar i o
templo le bare zeicaqo Artemis ta na maj avel khanć
anθa-l manuś. Haj laqo barimos savi si ċinstime an-
θă saori Asia haj anθă saori lumă si te xasaol.

²⁸ Kana aşundes kadala, pherdiles xoli haj dines
muj:

— Bari si e Artemis, e zeica le efesejenqi!

²⁹ Saoro foro tulburisajlos haj să năvălisardes anθ-
o tjatro haj astardes le Gajusos haj le Aristarxos, duj
maćedoniaă, save phirenas le Pavełoça. ³⁰ O Pavel
kamnos te zal te del дума le manuśänça, dar äl uće-
nićă ni mukle les. ³¹ Kjar äl maj bare anθa o cinuto
le Asiaqo, save sas amal le Pavełoça, dine drom les-
θe te rugin les ta na zal k-o tjatro.

³² Aver denas muj jekh, aver denas muj aver, kă
anθ-o kidimos le manuśänqo sas äk dilimos haj äl
maj but nić ni zanenas sosθe kidinăjlesas. ³³ Äl evrea
dine les brinc le Aleksandros angle, haj trin ştar
anθa-l manuś kaj sas kidine dine muj so on ġindinas
kă trăbul te phenel ov. Atunc o Aleksandro kerdăš
semno le vasteça haj kamnos te apăril pes angla äl
manuś. ³⁴ Dar kana dine pi săma kă si evreo, să dine
muj anθ-äk glaso timpo kam duj ćjasuri:

— Bari si e Artemis, e zeica le efesejenqi!

³⁵ Äk maj sikado le forosqo liniştisardăš le manu-
şän haj phendăš:

— Rromalle anθa o Efes, savo si kodova kaj ni za-
nel kă o foro le efesejenqo si o than kaj dikhel kaθar
o templo le barăqo Artemis haj kaj laqo kipo pelo
anθa o ćeri. ³⁶ Kodolasqe konik ni daştilas te phenel

kă naj kadă e buki kadaja, kadă kă trăbul te liniştin
tumen haj ta na keren khanć bi gogăqo. ³⁷ Kă andi-
nen kadal manuśän, kaj ni źefuisardes nić o templo
nić ni phendes daići nasul anθa amari zeica. ³⁸ Ka-
dă kă kana o Dimitrie haj äl meseriaşă kaj si leça ka-
men te roven pes kontra dakanikasqi, e kris si putar-
di haj si krisitoră: te roven pes jekh pă aver. ³⁹ Dar
kana kamen aver daići, daştis te das дума anθa ka-
daja anθ-o kidimos obişnuime le forosqo. ⁴⁰ Dar aka-
nak äl romaja daştin te phenen kă uştăš lenqi kontra
anθa-i kauza le gesesqi dă ages, kă naj amen nić äk
motivo te dastis te sikavas lenqe anθa sosθe si kadaj
tulburară.

⁴¹ Pala kadal vorbe dinăš o drom le manuśänqo.

O Pavel zal anθ-e Maćedonia haj anθ-e Grećia

20 Pala so termenisajlis e tulburară, o Pavel di-
năš muj le ućenićen haj zurardă len, lilă pes-
qe vast lenθar haj telărdăš te zal anθ-e Maćedonia.
² Nakhlos anθa o cinuto kodova haj phendăš but bu-
kă kašte zurarel le phralen. Pala kodoja gelos anθ-e
Grećia. ³ Othe beşlos trin ċhon. Kana sas gata te te-
lărel le korabiaça anθ-e Siria, nişte evrea kerdes pla-
no kašte kerel lesqe nasul. Kadă kă hotărisardăš te
ril pes prin e Maćedonia. ⁴ Le Pavełoça sas o Sopa-
ter, o ċhavo le Pirosqo anθa-i Berea, o Aristarx haj o
Sekund anθa o Tesalonik, o Gaju anθa-i Derbă, o Ti-
motej, haj anθa o cinuto le Asiaqo o Tixik haj o Tro-
fim. ⁵ Kadala geles angle haj aźukărde amen ke Troa.
⁶ Pala äl gesa bare le Azimenqe, telărdăm le korabia-
ça anθa o Filipi haj pala panz ges areslăm lenθe anθ-
e Troa. Othe beşlăm jefta ges.

O Eutix pelos tele kaθar le dujenqo etažo

⁷ Anθ-o ges pala o Sabato sămas kidine anθ-äk than
kašte phagas o marno.*ⁱ O Pavel, pentrukă sas te te-
lărel anθă le dujenqo ges, delas дума but timpo, zi
ke epaś le reakjaqi. ⁸ Anθ-e odaja opral kaj sămas ki-
dine sas but felinară. ⁹ Haj äk tărno p-o anav Eutix,
savo beşelas p-o zjamo, maj kă sutosas anθ-o timpo
so Pavel sa delas дума. Kana ćaćes sutos, pelos tele
kaθar le dujenqo etažo. Kana äl manuś geles lesθe,
arakhle les mulo. ¹⁰ O Pavel dină pes tele, bangilos
pă lesθe, lilă les anθ-e angali haj phendăš:

— Na daran, kă trail.

***20:7** kašte phagas o marno Dastil pes te avel e Ćina le Rajesqi sau äk sinia obisnuime.

ⁱ**20:7** Luka 9:16 Luka 22:19 Luka 24:30

¹¹ Pala kadaja o Pavel uštilos k-o etažo, phaglăs o marno haj xalăs. Haj maj dinăs дума le manušan-ča but timpo, zi kana parnilos. Pala kodoja telăr-dăs. ¹² O tărno sas ingărdo khere zuvindo, haj but bukurisajles.

O Pavel anθ-o Milet

¹³ Gelăm ke korabia maj anglal haj terlărdăm k-o Asos, kaθar trăbulas te las le Pavelos. Kăc ov phendă amenqe te keras kadă, kă kamnos te kerel o drom telal. ¹⁴ Kana maladilos amenča anθ-o Asos, lilăm les anθ-e korabia haj gelăm k-o Mitilene. ¹⁵ Othar gelăm p-e mară haj anθă le dujenqo ges areslăm angla e insula Kios. Anθă koaver ges gelăm zi k-o Samos haj pala inkă äk ges areslăm anθ-o Milet. ¹⁶ O Pavel xotărısajlosas te nakhel paša o Efes, kăc ni kamelas te bešel prea but anθ-e Asia, kă grăbilas pes, kana daštilas pes, te arasel anθ-o Jerusalimo anθ-o ges le Peindanqo.]

O Pavel lel pesqe vast lačo kaθar äl prezbitēră anθa o Efes

¹⁷ Anθa o Milet o Pavel dinăs drom k-o Efes haj dinăs muj le prezbiteren le khangerăqe. ¹⁸ Kana aviles lesθe, phendă lenqe:

— Tume zanen sar phiradilem tumenča saoro timpo anθa o angluno ges dă kana čhitem o pırno p-e phuv le cinutosqo le Asiaqo. ¹⁹ Služisardem le Rajesqe kerindos man maj cijno haj apsjanča, haj semas inčerkome kaθar äl planuri le evreenqe kašte keren manqe nasul. ²⁰ Zanen kă ni garadem khanć kaj sas anθa tumaro mištimos, haj phendem tumenqe. Haj sar sikadem tumen angla äl manuś haj anθă tumarē khera. ²¹ Phendem o čacımos le evreenqe haj i le grećenqe, kašte bolden pes kaθar o bezex k-o Del haj te pakăn anθă amaro Raj o Isus.

²² Haj akanak ita kă forcome kaθar o Duxo zav k-o Jerusalimo bi te zanav so va kerdōla pes manqe othe. ²³ Dar zanav kă anθă fiosavo foro o Duxo Sfinto phenel manqe o čacımos: kă azukăren man lancuri haj pharimata. ²⁴ Dar me ni čhav nić äk preco pä mırı viaca, sar kana avela manqe kuć, kašte daštiv te termeniv muro phirimos haj e buki savi primisardem lan kaθar o Raj o Isus - te phenav o čacımos anθa-i vestja e lači anθa o mištimos le Devlesqo.

²⁵ Haj akanak ita, zanav kă ni va maj dikhena muro muj nić jekh anθa tumenθe kaθar nakhlem kana dinem дума saorănqe anθa o thagarimos le Devles-

qo. ²⁶ Anθa kodoja phenav tumenqe o čacımos ages: man naj man nić äk doś kana dă jekh anθa tumenθe xasaol. ²⁷ Kă ni dinem parpale ta na phenav tumenqe să so kamel o Del. ²⁸ Len săma tumenθe haj kă saori turma pä savi o Duxo Sfinto čhută tumenbare! Te aven äl pastoră le khangerăqi le Rajesqi, savă kindă lan prin o rat pe Čhavesqo! ²⁹ Zanav mišto kă pala muro telărimos va avena maşkar tumenθe ruva sãlbatică haj va inčerkona te distruzin e turma. ³⁰ Kjar anθa tumaro maşkar va uštena manuś save va sikavena bukă oxamne kašte cirden le učenićen pala pesθe. ³¹ Kadă kă len săma haj anen tumenqe gogi, kă timpo trine bårsenqo ges haj răt ni oprisajlem ta na indemnov apsjanča fiosaves.

³² Akanak dav tumen anθ-e griza le Devlesqi haj le kuvintosqi savo del дума anθa lesqo mištimos, savo daštil te kerel tumen zurale haj te del tumen moštenirja saoră sfincenča. ³³ Ni kamnem nić o rupo, nić o sumnakaj, nić äl coale dakhanikasqe. ³⁴ Tume zanen kă kerdem buki mıră vastenča anθa-l bukă anθa save sas man nevoja haj i kolen kaj sas manča. ³⁵ Anθă să sikadem tumen kă kerindos kadă buki phari trăbul te ažutin kolen kaj naj len, anindos tumenqe gogi k-äl vorbe le Rajesqe le Isusosqe, save kjar ov phendăs: «Sen maj baxtale kana den, dă sar kana primin.»

³⁶ Păce phendă kadala o Pavel, dină koča haj rugisajlos saorenča. ³⁷ Ku să rujes but, liles anθ-e angali le Pavelos haj čumide les. ³⁸ So dukhadă len maj but sas e vorba savi phendăsas lan lenqe ov, kă naj te maj dikhen les. Pala kodoja ingărde les zi ke korabia.

O Pavel zal k-o Jerusalimo

21 Păce cirdinäjläm anθa lenqe vast, uštilăm anθ-e korabia haj gelăm orta k-o Kos. Anθă le dujenqo ges gelăm k-o Rodos haj othar ke Patarra. ² Othe arakhlăm äk korabia savi telărelas karing e Feničia, uštilăm anθă laθe haj telărdăm. ³ Dikhlăm dural o Čipro, muklăm les ke stingo, haj dikhlăm amare dromesθar karing e Siria. Areslăm anθ-o foro Tir, kaj trăbulas te deskärkil pes e korabia. ⁴ Haj othe arakhlăm le učenićen haj ačhilăm jefta ges lenča. Kadala prin o Duxo phenenas le Pavelosqe ta na zal k-o Jerusalimo. ⁵ Kana avilos o timpo, telărdăm haj dikhlăm amare dromesθar. Haj on să, ku zuvlä ku čhave, nakhade amen zi avri anθa o foro. Ku să dinăm koča othe p-e plaža haj rugisajläm. ⁶ Pala kodoja lilăm amenqe vast jekh avresθar, ame uštilăm anθ-e korabia, haj on risajles khere.

⁷ Ame gelăm maj dur anθa o Tir haj areslăm ke Ptolemajda. Salutisardăm le phralen haj beślăm äk ges lenθe. ⁸ Anθä koaver ges telärdăm haj areslăm ke Ćezarea. Othe gelăm khere k-o Filip o evangelisto. Ov sas jekh anθa kola äł jefta^k haj beślăm lesθe. ⁹ Haj kodoles sas les štar čheja bară save proroćinas.

¹⁰ Păće beślăm othe maj but ges, avilos anθa e Judea äk proroqo p-o anav Agab. ¹¹ Avilos amenθe, lilăs e xaravli le Pavelosqi, phanglă pes k-äl pırne haj k-äl vast haj phendăs:

— Kadă phenel o Duxo Sfınto: Le manuśăs kasqi si e xaravli kadaja, kadă va phandela les äł evrea anθ-o Jerusalimo haj va dena les anθ-äl vast le neevreenqe.

¹² Kana aśundăm kadal bukă, i ame haj i kodola othar rugisardăm le Pavelos ta na 3al k-o Jerusalimo. ¹³ Atunć o Pavel dinăs anglal:

— So keren da roven kadă haj čhinen muro ilo? Me sem gata na numaj te avav phanglo, dar i kjar te merav anθ-o Jerusalimo anθa o anav le Rajesqo o Isus.

¹⁴ Kana dikhlăm kă ni daštis te konvinzis les, aćhlăm haj phendăm:

— Te kerdöl so kamel o Raj!

¹⁵ Păće nakhles äł gesa kodola, pregătisajlăm haj telärdăm k-o Jerusalimo. ¹⁶ Geles amença i nište učenićă anθa-i Ćezarea haj ıngărde amen te beśas kă jekh p-o anav Manason anθa o Ćipro, kadava sas maśkar äł anglune učenić.

O Pavel anθ-o Jerusalimo

¹⁷ Kana areslăm k-o Jerusalimo, äł phral primisarde amen bukurăça. ¹⁸ Anθä koaver ges o Pavelo gelos amença k-o Jakov, haj saoră prezbiteră sas othe. ¹⁹ Păće dină len ges laćho, phendă lenqe pä rınd saoră bukă so kerdăs o Del anθ-o maśkar le neevreenqo prin lesqi buki.

²⁰ Kana aśundes kadal bukă, slavisardes le Devles. Pala kodoja phende lesqe:

— Ita, phrala, kabor mi evrea pakăjes, haj să pakăn jagaça kă trăbul te ınkăres e Kris le Mojsăsqi. ²¹ Dar phendınäjlos lenqe anθa tuθe kă sikaves saoră evreen kaj train maśkar äł neevrea te muken e Kris le Mojsăsqi, haj i kă phenes lenqe ta na čhinen pe čhaven tele haj ta na maj train pala äł obićeă. ²² So si kerimasqo? Äł manuś sigur si te aśunen kă avılăn. ²³ Kadă kă ker so phenas tuqe! Si amen kathe štar murś save kerdes äk phanglimos.¹ ²⁴ Le len tuça, uźosao anθ-äk than lença haj pokin anθa lenθe, ka on te daštın te randen pō śáro! Haj kadă va zanena să

kă naj khanć ćacımos anθa so phendınäjlos anθa tuθe, haj kă i tu ınkăres e Kris. ²⁵ Haj anθa äł neevrea kaj pakăjes, ame hotărisardăm haj ramosardăm lenqe ta na xan o xamos źertfime le idolenqe, ta na xan rat sau animală kaj sas kidine koraθar haj te ferin pes kaθar e kurvia.^m

²⁶ Kadă kă anθä koaver ges o Pavel lilăs le manuśän kodolen haj uźosajlos lença. Pala kodoja gelos k-o Templo kašte phenel o timpo kana phandadön äł gesa le uźomasqe haj kana va andola e źertfa anθa fiosavo anθa lenθe.

Äł duśmaja le Pavelosqe ıncerkon te mudaren les

²⁷ Kana sas pä terminimasθe äł jefta ges, nište evrea anθa-i Asia, dikhındos les anθ-o Templo, acıcosardes le manuśän save sas kidine haj čhute o vast pä lesθe. ²⁸ ınceposajles te den muj:

— Rrom israelică, aźutin amen! Kadava si o manuś kaj sikavel saoră manuśän pä saoră thana bukă save si kontra amare poporosqi, kontra le Krisaqi haj kontra kadal Templosqi. Ba kjar andınăs peça anθ-o Templo nište greć haj maxrisardăs kadav than sfınto.

²⁹ (Anθa kodoja kă dikhlesas maj anglal le Trofimos, äk manuś anθa o Efes, le Paveloça anθ-o foro haj pakănas kă ov andınăs les anθ-o Templo.)

³⁰ Saoro foro aźitäjlos haj kidınäjles äł manuś anθa saoră riga. Astartes le Pavelos haj tırısarde les avri anθa o Templo haj p-o than äł udara sas phandade.

³¹ Anθ-o timpo so äł manuś ıncerkonas te mudaren le Pavelos, gelis e vestja k-o kăpitano le batalionosqo kă saoro Jerusalimo tulburisajlos. ³² P-o than o baro kăpitano lilăs peça soldacă haj kăpitaja kaj si p-äk śäl soldacă haj naślos tele lenθe. Kana dikhle le kăpitanos haj le soldacen, äł evrea ni maj mardes le Pavelos. ³³ Atunć o kăpitano paśilos, astartă les haj porunćisardăs te phanden les duje lancurença. Haj puślăs les kon si haj so kerdăs. ³⁴ Uni anθa-l manuś kaj sas kidine denas muj dajćı, aver manuś aver dajćı. Anθa kodoja kă o kăpitano ni daštısajlos te xakărel o ćacımos anθa-i kauza le tulburjaraqı, dinăs ordino ka o Pavel te avel ıngărdo anθ-e kazarma. ³⁵ Kana areslos p-äl skări, äł soldacă trăbuisardes te kırın le Pavelos, kăc äł manuś kamenas te phagen les. ³⁶ Äł manuś kaj sas kidine ınkărdonas pala lesθe haj denas muj:

— Mudaren les!

^k21:8 Fapte 6:1-6 ^l21:23 Numeră 6 ^m21:25 Fapte 15:23-29

³⁷ Kana sas gata te ingären les anθ-e kazarma, o Pavel phendäs le kăpitanosqe:

— Daštiv te phenav tuqe dajći?

O kăpitano phendäs:

— 3anes grećisqo? ³⁸ Atunc san o eziptjano savo uštilos kontra amari maj palal haj ingărdäs anθ-e mulani le štare mien manuś nasul kaj mudarenas?

³⁹ O Pavel phendäs:

— Me sem evreo anθa o foro Tars anθa-i Ćilićia, ćetăcjano äk forosqo mišto prinzando. Rugiv tut, muk man te dav дума le manuśänqe!

⁴⁰ Păće dină les voja, o Pavel beślos p-äl skări haj kerdäs semno le manuśänqe le vasteça. Kana să aćhiles, o Pavel dină lenqe дума anθ-e ćhib le evreenqi kadă:

22 — ¹ Rromalle: phrala!le haj phure, aśunen akanak, muken man te apariv man!

² Kana aśundes kă del lenqe дума anθ-e ćhib le evreenqi, kerdes i maj bari liništă. Atunc ov phendäs:

— ³ Me sem äk evreo, kerdo anθ-o foro Tars anθa-i Ćilićia, dar barilem kathe k-äl pirne le Gamaliosqe, anθ-o foro kadava. Sikilem te inkărav saori Kris amare dadenqi, haj semas kadiki dă pherdo rívna anθa o Del, kadă sar sen i tume ages. ⁴ Rodem te kerav nasul le manuśänqe kaj zanas pă kadav Drom, kjar zi kă lenqo mudarimos. Astartem i murś haj i zuvlă haj ćhudem len anθ-o phandaimos. ⁵ Kă kerdem kadal bukă, dašttil te phenel tumenqe o baro raśaj haj saoro kidimos le phurenqo. Lilem kjar i skrisori lenθar karing äl phral evrea anθa o Damasko, kaj gelem te anav phangle kadal manuśän k-o Jerusalimo kašte aven pedepsime.

⁶ Dar anθ-o timpo so zavas haj paśovas kaθar o Damask, o ges k-äl deśuduj anθa-k data anθă muro žuro strălućisardäs äk bari lumina anθa o ćeri. ⁷ Pelem ke phuv haj aśundem äk voćă kaj phenelas manqe: «Saulle, Saulle, sosθe rodes te keres manqe numa nasul?» ⁸ Me dinem anglal: «Kon san, Raila?» Haj ov phendäs: «Me sem o Isus anθa o Nazareto, savesqe rodes te keres numa nasul.» ⁹ Kola kaj sas mança dikhles e lumina dar ni aśundes o glaso kolesqo kaj dină manqe дума.

¹⁰ Me phendem: «So te kerav, Raila?» Haj o Raj phendă manqe: «Ušti, za anθ-o Damask haj othe va phendöla pes tuqe să so sas hotărime te keres.»

¹¹ Anθa-i kauza le strălućimasqi le luminaqi, ni maj daštivas te dikhav. Kadă kă kola kaj sas mança lile man vastesθar haj kadă areslem anθ-o Damask.

¹² Othe sas äk manuś Anania, savo trailas pala-i Kris, haj saves saoră evrea anθa o Damask denas les дума dă mišto. ¹³ Ov avilos, beślos paśa manθe haj phendă manqe: «Phrala Saulle, dikh pale!» Haj me p-o than dikhlem les. ¹⁴ Ov phendäs: «O Del amare dadenqo alosardă tut te prinzanes lesqi voja haj i te dikhes Koles le Ćaćes haj te aśunes vorbe anθa lesqo muj. ¹⁵ Kă va avesa lesqo martori anθa saoră manuś, phenindos lenqe so dikhlăn haj aśundăn. ¹⁶ Haj akanak, so maj azukăres? Ušti, primisar o bolimos haj thov tut bezexänθar, dindos muj lesqo anav!»

¹⁷ Păće risajlem anθ-o Jerusalimo, anθ-o timpo so rugivas man anθ-o Templo, sas man äk dikhimos. ¹⁸ Dikhlem le Rajes phenindos manqe: «Sigo haj kjar akanak telăr anθa o Jerusalimo, kăc äl manuś kaθar ni va primina ki mărturia anθa manθe.» ¹⁹ Haj me phendem: «Raila, on zanen kă me zavas anθ-äl saoră sinagoz kašte phandav len haj maravas kolen kaj pakăn anθă tuθe. ²⁰ Haj kana sas ćhordino o rat le Štefanosqo, kő martori, semas i me othe, semas dă akord haj kjar păzisardem äl hajne kolenqe kaj mudarde les.» ²¹ Atunc ov phendă manqe: «3a, kă va dava tut drom dur, k-äl neevrea.»

²² On aśunde les zi ke vorba kadaja. Haj atunc inćeposajles te zbărin:

— Le pa-i phuv jekhes sar kadava, kă ni meritil te trail!

²³ Zbărinas, ćhudenas pa pesθe pe hajne haj ćhudenas prafo opre. ²⁴ O kăpitano poruncisardäs te ingären le Pavelos anθ-e kazarma haj te ćerćetin les marindos les le bićoça, kašte aflil sosθe denas muj äl manuś kadă lesqi kontra. ²⁵ Anθ-o timpo so phandenas les le xaravlănça, o Pavel phendäs le kăpitanosqe kaj sas p-äk śäl soldăcă savo beśelas othe:

— Si tumen voja te maren äk ćetăcjano romano savo nas krisome?

²⁶ Kana aśundäs kadala, o kăpitano gelos le maj baro kăpitano haj phendäs lesqe:

— So keres? Kă o manuś kadava si ćetăcjano romano.

²⁷ O baro kăpitano gelos k-o Pavelo haj puślă les:

— Phen manqe, san romano?

Ov phendäs:

— Da.

²⁸ O kăpitano dinăs anglal:

— Me pokindem but love kašte primiv kadaj ćetăcencia.

O Pavel phendäs:

— Haj me kadă kerdinăjlem.

²⁹ P-o than duriles äġ manus kaj trăbunas te ćerćetin les. Haj o kăpitano, kana aflisardăş kă o Pavel si romano, darajlos kă phanglăşas les.

O Pavel angla-i kris le evreenqi

³⁰ O baro kăpitano kamelas te zanel mišto anġa sos-ġe si piriime o Pavel kaġar äġ evrea, kadă kă anġa koaver ges putardăş lesqe phanglimata haj porunćisardăş te kiden pes äġ bare raşaja haj saoră krisitoră. Pala kodoja andăş le Pavelos angla lenġe.

23 O Pavel dikhlăş orta p-äġ krisitoră haj phendăş:

— Phralalle, kerdem ġntotdjauna şă so pakăjem kă si mišto angla o Del.

² O baro raşaj o Anania porunćisardăş kolenqe kaj beşenas paşa o Pavel te den les dab p-o muj. ³ Atunć o Pavel phendăş le Ananiasqe:

— Va marela tut o Del, zidona văruime!¹ Tu beşes othe te krisos man pala-i Kris haj porunćis te maren man kontra le Krisaqi?

⁴ Kola kaj beşenas paşa lesġe, phendes:

— Źignos le bare raşajes le Devlesqo?

⁵ Haj o Pavel phendăş:

— Ni zanglem, phralalle, kă si o baro raşaj, kăc si ramome: «Ta na des дума dă nasul le bares ke porosqo.»^o

⁶ O Pavel zanglindos kă äġ rig anġa lenġe sas sadukeă haj aver fariseă, dinăş muj anġ-e kris:

— Phralalle, me sem farisejo, ġhavo farisejenqo. Sem krisome kă pakăv kă äġ manus va ġnviona anġa-l mule.

⁷ Kana phendăş kadaja, äġ fariseă haj äġ sadukeă ġnceposardes äġ ćjarta, haj o kidimos le manusănqo pharadilos. ⁸ Kăc äġ sadukeă phenen kă naj ġnvieră, nić ġnzeră, nić duxuri, dar äġ fariseă phenen kă si.

⁹ Kerdinălis äġ bari gălăzia. Nişte sikaitoră le Krisaqe save sas fariseă uştiles haj ćertonas pes zuales phenindos:

— Ni arakhas khanć nasul anġ-o manus kadava. Haj kana fi dină lesqe дума äġ duxo sau äġ ġnzero?

¹⁰ E ćjarta barōlas kadiki dă but, kă o komandanto daralas ka o Pavel ta na avel kerdo kotora lenġar. Kadă kă porunćisardăş le soldacenqe te zan te len les anġa lenqo maşkar haj te ġngăren les anġ-e kazarma.

¹¹ Anġa kojaver răt, o Raj beşlos paşa lesġe haj phendăş:

— Av zuralo! Kăc kadă sar phendăn o ćaćimos anġa manġe anġ-o Jerusalimo, sa kadă trăbul te phenes o ćaćimos i anġ-e Roma.

Äġ evrea kamen te mudaren le Pavelos

¹² Kana parnilos, nişte evrea maladiles, kerdes äġ plano haj xales sovel ta na xan haj ta na pen zi kana ni va mudarena le Pavelos. ¹³ Kola save kerdesas kadav plano sas maj but dă saranda. ¹⁴ On geles k-äġ bare raşaja haj k-äġ phure haj phendes:

— Ame săm phangle äġ sovelăġa ta na xas khanć zi kana ni va mudarasa le Pavelos. ¹⁵ Kadă kă akanak tume haj e kris rugin le komandantos te anel les tumenġe, sar kana kamenas te ćerćetin les maj but. Haj zi kana ov te aresel tumenġe, ame săm gata te mudaras les.

¹⁶ Dar o ġhavo le phăqo le Pavelosqi aşundăş anġa kadaj kapkana. Gelos anġ-e kazarma haj phendăş le Pavelosqe. ¹⁷ O Pavel dinăş muj jekhes anġa-l kăpitaja haj phendăş:

— ġngăr kadal tărnes k-o komandanto, kă si les te phenel lesqe daići.

¹⁸ Kadă kă lilăş les haj ġngărdă les k-o komandanto haj phendăş:

— O Pavel o phandado dină man muj haj rugisardă man te anav kadal tărnes tuġe, kă si les te phenel tuġe daići.

¹⁹ O komandanto astardă les vastesġar, lilă les rigaġe haj puşlă les:

— So si tut te phenes manqe?

²⁰ Ov phendăş:

— Äġ bare le evreenqe dine pes дума te rugin tut ka texara te ġngăres le Pavelos angla-i kris, sar kana kamenas te pućhen les maj but anġa lesġe. ²¹ Tu ta na pakăş len, kăc maj but dă saranda murş evrea va beşena garade, ażukărindos te mudaren les. On xales sovel ta na xan haj ta na pen zi kana ni va mudarena les. Akanak si gata haj ażukăren ka tu te phenes da.

²² O komandanto muklăş le tărnes te telărel, porunćindos lesqe:

— Ta na phenes khanikasqe kă phendăn manqe anġa kadal bukă!

O Pavel si dino drom anġ-e Ćezarea

²³ Atunć o komandanto dinăş muj duj kăpitaja haj phendăş:

ⁿ23:3 Ezekiel 13:10-16 ^o23:5 Eksodo 22:28

— Pregätin duj šäla soldacă kašte zan anθ-e Ćeza-rea, jeftadeša manuś p-äl grast haj duj šäla soldacă sulicença k-äl deś e răt.

²⁴ Maj phendă lenqe te pregätin i grast anθa o Pavel, kašte ĉhun les p-äl grast haj te ingären les sastevesto k-o guvernatori Feliks. ²⁵ Haj ramosardăś äk skrisoară savi phenelas:

²⁶ „Sem o Klaudius Lisias haj ramov le rajesqe o guvernatori Feliks:

Te aves sastevesto!

²⁷ Äl evrea astardes kadal manuśăs haj pregätinas pes te mudaren les. Me aflisardem kä si ćetăcjano romano haj kodolasqe xastradem les miră soldacença. ²⁸ Kamnem te zanav sosθe piriņas les, kadă kä ingărdem les angla lenqi kris. ²⁹ Aflisardem kä sas piriņe anθa bukă phangle kaθar lenqi Kris. Dar ni kerdăś khanć kašte meritil te merel sau te ĉhas les anθ-äl lancuri. ³⁰ Pala kodoja phendinājlos pes manqe kä kerdes äk plano kašte mudaren les, haj p-o than dinem les drom tuθe. Kolenqe kaj akuzon les phendem lenqe kašte phenen angla tuθe so si len kontra lesqi. Av sastevesto!”

³¹ Äl soldacă kerdes so phendinājlos lenqe, liles le Pavelos haj anθ-o timpo le reakjaqo ingărde les anθ-o foro Antipatrida. ³² Anθă koaver ges mukles le manuśän le grastença te zan maj angle le Pavełoça, haj on risajles anθ-e kazarma. ³³ Kana äl manuś le grastença aresles anθ-e Ćezarea, dines e skrisoară k-o guvernatori haj andines le Pavelos angla lesθe. ³⁴ Ov ćetisardăś e skrisoară haj puślăs les anθa so cinuto si. Kana aflisardăś kä si anθa-i Ćilicía, ³⁵ phendăś:

— Si te aśunav tut kana avena kola kaj akuzon tut.

Pala kodoja phendăś te avel păzime anθ-o palato le Irodosko.

O Pavel ke kris angla o Feliks

24 Pala panz ges avilos o baro raśaj o Anania nište phurença haj äk avokatoça p-o anav Tertul. Andines angla o guvernatori äl akuzaci kontra le Pavelosqi. ² O Pavel sas dino muj, haj o Tertul inćeposardăś te akuzol les phenindos:

— Raila Feliks, datoritä kiri bukuris amen but paćθar. Haj datorime ke gogaqi kerdiles but bukă laće anθa o poporo kadava. ³ Ame prinżanas e buki kadaja haj intodjauna haj anθă orso than nais tuqe. ⁴ Dar ta na inkărav tut prea but, rugiv tut te aves laćho haj te aśunes duj trin vorbe.

⁵ Arakhlem kadal manuśăs kä ov si äk ćuma: inćeposardăś te kerel tulburări maśkar saoră evrea anθa saori lumă. Si äk kondukători le sektaqo le nazari-nenqo ⁶ haj inćerkosardăś te maxril kjar i o Templo. Dar ĉhutăm o vast pä lesθe. ⁸ Kana va pućhesa les maj but, tu va zanesa saoră bukă anθa save ame akuzos les.

⁹ Äl evrea intrisajles i on anθ-e vorba haj phendes kä kadă beśen äl bukă.

¹⁰ Kana o guvernatori kerdă lesqe semno te del duma, o Pavel dinăs anglal:

— Żanindos kä dă but bärś san o krisitori kadal poporosqo, sem bukuroso te apăriv man. ¹¹ Kadă sar daštis te aflis, naj maj but dă deśuduj ges dă kana gelem k-o Jerusalimo te inkinov man. ¹² Konik ni arakhlă man xandos man dakanikaça k-o Templo. Nić ni semas dikhlo kašte acicov le manuśän anθ-äl sinagoz sau anθ-o foro. ¹³ Kadal manuś ni daštın te dovedin tuqe äl bukă anθa save akanak akuzon man.

¹⁴ Dar prinżanav kadaja angla tuθe: kä slużiv le Devlesqe amare dadenqo, pala o Drom savo on phenen lesqe sekta. Me pakăv să so si ramome anθ-e Kris haj anθ-äl proroćă, ¹⁵ haj si man anθ-o Del e nădeźdă kadaja, savi i len si len: kä va avela äk invieră, i le ćaćenqe haj i le nasulenqe. ¹⁶ Kodolasqe inćerkov te kerav intodjauna angla o Del haj angla äl manuś so pakăv kä si miśto. ¹⁷ Pala maj but bärś avilem te anav aźutori^p miră poporosqe haj te anav źertfe. ¹⁸ Anθ-o timpo so keravas kadaja, kana kerdinajlem użo, arakhle man k-o Templo, haj othe nas manuś kidine mança, haj nas nić tulburară. ¹⁹ Dar sas othe nište evrea anθa-i Asia, on trăbulas te aven kathe angla tuθe haj te akuzon man kana si len daići kontra miri. ²⁰ Sau te phenen kala save si kathe anθa-l bukă nasul save arakhle len kana beślem angla-i kris. ²¹ Äk buki dem muj kana beślem angla lenθe: «Ages sem krisome tumenθar kä me pakăv anθ-e invieră anθa-l mule!»

²² O Feliks, savo zanelas dăstul dă miśto anθa o Drom kadava, aminosardă len phenindos:

— Kana va avela o komandanto o Lisias, va lava hotărırja anθa tumaro kazo.

²³ Haj porunćisardăś le kăpitanosqe te păzil les dar te mukel les äk ĉira maj slobodo, haj ta na opril lesqe amalen kašte anen lesqe bukă savenθar si les nevoja.

O Pavel del дума le Feliksoça haj lesqe rromnăça

²⁴ Pala trin ştar ges o Feliks avilos pe rromnăça, e Drusila, savi sas evreoajka. Dinăş muj le Pavelos haj aşundă les anþa o pakămos anþ-o Kristos, o Isus.

²⁵ Dar anþ-o timpo so ov delas дума anþa o ćacimos, o oprimos le poftenqo haj anþa-i kris savi va avela, o Feliks darajlos haj phendăş:

— Akanak daştis te zas! Kana maj avela man timpo, va dava tut muj.

²⁶ Sa ģk data ov pakălas kă o Pavel si te del les love, kodolasqe delas les muj maj butioar kaşte beşel dă vorba leça.

²⁷ Pala duj bărs anþ-o than le Feliksosqo avilos o Porćus Festus. O Feliks, pentru kă kamnos te kerel p-o plako le evreenqo, muklăş le Pavelos anþ-o phandaimos.

O Pavel mangel te avel ingărdō angla o baro thagar

25 Pala trin ges so o Festus areslos anþ-o cinuto, gelos kaþar e Ćezarea k-o Jerusalamo. ² Äl bare raşaja haj äľ kondukătoră le evreenqe ande lesqe roimata kontra le Pavelosqe. Rugisardes le Festusos ³ te kerel lenqe ģk favoară, te del les drom k-o Jerusalamo, kă pregătinăş ģk kapkana kaşte mudaren les p-o drom. ⁴ Dar o Festus phendăş kă o Pavel si phandado anþ-e Ćezarea haj kă pa na but timpo i ov va zala othe. ⁵ Ov phendăş:

— Kadă kă anþa tumare kondukătoră äľ maj bare te zan mança haj te akuzon les, kana kadav manuş si doşalo.

⁶ O Festus beşlos othe numa oxto sau deş ges, pala kodoja telărdăş ke Ćezarea. Anþă le donqo ges beşlos p-o skauno le krisimasqo haj porunćisardăş te avel andino o Pavel. ⁷ Kana areslos, äľ evrea save avilesas anþa o Jerusalamo ģnkonzurisarde les haj akuzosarde les bute bukănþar nasul, save ni daştinas te dovedin len. ⁸ O Pavel apărisajlos:

— Ni kerdem nić ģk bezex nić kontra le Krisaqi le evreenqi, nić kontra le Templosqi, haj nić kontra le Ćezarosqi.

⁹ O Festus, savo kamelas te kerel p-o plako le evreenqe, dinăş anglal le Pavelos:

— Kames te zas k-o Jerusalamo haj othe te aves krisome angla manþe anþa kadal bukă?

¹⁰ O Pavel phendăş:

— Me beşav angla o skauno le krisimasqo le Ćezarosqo, kaj trăbul te avav krisome. Ni kerdem khanć

nasul le evreenqe, pala sar i tu zanes but mişto. ¹¹ Kana kerdem dak nasulimos sau daići te meritil o merimos, ni dav man palpale kaþar o merimos. Dar kana kadal bukă anþa savo akuzon man naj ćaće, konik ni daştil te del man anþă lenqo vast. Mangav te avav krisome kaþar o Ćezar.

¹² Atunć o Festus, pala so beşlos dă vorbă pe konsilioça, dinăş anglal:

— Kaþar o Ćezar manglăn te aves krisome, k-o Ćezar va zasa!

O thagar o Agripa avel ke Ćezarea

¹³ Pala duj trin ges o thagar o Agripa haj e Berniće aviles anþ-e Ćezarea kaşte salutim le Festusos. ¹⁴ Păće beşles but gesa othe, o Festus phendăş le thagaresqe anþa o Pavel:

— O Feliks muklăş anþ-o phandaimos ģk manuşăş, ¹⁵ kontra savesqi ruje pes manqe äľ bare raşaja haj äľ phure le evreenqe kana semas anþ-o Jerusalamo, mangindos lesqi kondamnară.

¹⁶ Dinem len anglal: k-äľ romaja naj o obićej te den ģk manuşăş p-o vast khanikasqo zi kana kova savo si akuzome ni beşlos jekh angla avresþe koleça kaj akuzol les, te daştil te apăril pes anþa-i buki anþa savi si akuzome. ¹⁷ Kadă kă on aviles kathe, haj ni maj azukărdem, haj anþă koaver ges beşlem pă o skauno le krisimasqo haj porunćisardem te anen kadal manuşăş. ¹⁸ Kana kola kaj akuzonas les uştiles te akuzon les, on ni dines дума anþa bukănþe nasul, sar me azukăravas. ¹⁹ Sas len kontra lesqi numa nişte bukă anþa lenqi religia haj anþa jekh Isus savo mulos, haj anþa savo o Pavel phenelas kă si zuvindo. ²⁰ Kă ni zanas so hotărirja te lav, puşlem les kana kamel te zal anþ-o Jerusalamo te avel krisome othe anþa-ľ bukă kadala. ²¹ Dar o Pavel manglăş te aćhol anþ-o phandaimos te azukărel e hotărirja le bare thagaresqi, kadă kă porunćisardem te aćhol anþ-o phandaimos zi kana va dava les drom k-o Ćezar.

²² O Agripa phendă le Festusosqe:

— Kamavas te aşunav i me kadal manuşăş.

Ov phendă:

— Texara va aşunesa les.

²³ Kadă kă anþă koaver ges o Agripa haj e Berniće barikanes aviles haj ģntrisajles anþ-e sala e bari, le kăpitaença haj le maj laće manuşănça le forosqe. Pala kodoja o Festus porunćisardăş te avel andino o Pavel. ²⁴ Atunć o Festus phendăş:

— Thagara Agripa haj tume să kaj sen kathe, di-khen kadales, anþa savo saoră evrea rugisarde man but anþ-o Jerusalamo haj i kathe, zbărindos kă ov ni

maj meritil te trail. ²⁵ Dar aflisardem kă ni kerdăs khanć kašte meritil te avel mudardo, haj pentru kă ov manglăs kašte avel krisome kaθar o baro thagar, hotărisardem te dav les drom lesθe. ²⁶ Dar naj man khanć klaro te ramov mîră rajesqe anθa lesθe. Kodolasqe andem les angla tumenθe, haj maj but angla tuθe, thagara Agripa, kă pala so va kerdōla e ćerćetară, te avel man so te ramov. ²⁷ Kăć fal man bi rostosqo te dav drom äk phandades bi te sikavav anθa sosθe si akuzome.

O Pavel angla o thagar Agripa

26 O Agripa phendăs le Pavelosqe:
— Akanak daštis te apăris tut.

Atunć o Pavel intinzosardăs o vast haj inćeposajlos te apăril pes kadă:

— ² Thagara Agripa, sokotiv man ferićime kă ages daštiv te apăriv man angla tuθe anθa saoră bukă anθă save pîrîn man äl evrea. ³ Maj but kă tu prinzanes mišto saoră obićeă le evreenqe haj anθa sosθe on xan pes. Anθa kodoja rugiv tut te avel tut răbdară haj te aśunes man.

⁴ Deć, saoră evrea zanen mîrî viaca dă kana semas ćaorro, kă danglal traisajlem anθ-o maşkar mîră poporosqo haj anθ-o Jerusalimo. ⁵ On prinzanen man dă but timpo, haj kana kamen, daştin te mărurisin kă traisajlem kadă sar mangel e maj strikto anθa-l sekte amare religiaqe: semas fariseo. ⁶ Haj akanak, kă speriv te kerdōl so phendăs o Del amare dadenqe, me sem krisome, ⁷ anθa-i nădezdă savi sperin amară deśuduj njamuri te kerdōl, kodolasqe on služin le Devlesqe bi te oprin pes ku ges ku răt. Anθa kadaj nădezdă, thagara, sem pîrîme kaθar äl evrea. ⁸ Sosθe ni avel tumenqe te pakăn kă o Del inviol le mulen?

⁹ Deć, i me pakăvas kă trăbul te kerav but kontra le Isusosqi anθa o Nazareto. ¹⁰ Haj i kadă kerdem anθ-o Jerusalimo. Primindos autoritată kaθar äl bare raśaja, ćhutem anθ-e temnica but sfinci.* Haj kana sas mudarde, davas i me muro voto kontra lenqi. ¹¹ Butioar pedepsisardem len anθă saoră sinagoz haj inćerkosardem te kerav len te xulin. Semas kadiki dă xolăme pă lenθe kă gelem i anθă aver foruri te kerav lenqe nasul.

¹² Anθa kadaja zavas k-o Damask autoritatjača haj zuralimača kaθar äl bare raśaja. ¹³ Kam k-äl deśuduj, thagara, p-o drom, dikhlem äk lumina anθa o ćeri, maj strălućime dă sar o kham, savi inkonźuri-

sardă man haj i kolen kaj sas manča. ¹⁴ Ku să pelăm ke phuv, haj me aśundem äk glaso phenindos manqe anθ-e ćhib le evreenqi: «Saul, Saul! Sosθe rodes te keres manqe numa nasul? San sar äk guruv savo del le pîrneča kontra e cepuśa pe stăpînosqi.»

¹⁵ Haj me phendem: «Kon san, Rai!a?» Haj o Raj phendăs: «Me sem o Isus, savesqe rodes te keres numa nasul. ¹⁶ Dar akanak uşti anθă pîrnenθe! Kăć sikadilem tuqe kašte ćhav tut služituri haj martori kadiki le bukănqo kaj dikhlăn len, kabor i le bukănqe save me va sikavava len tuqe. ¹⁷ Me va xastravava tut kaθar kadav poporo haj i kaθar äl neevrea kă save dav tut drom, ¹⁸ kašte putres lenqe jakha, te boldes len kaθar o ĩntunjariko ke lumina haj tala o zuralimos le Satanosqo k-o Del. Kadă on si te aven jertime kaθar lenqe bezexa haj primime maşkar äl sfinci, kă pakăjes anθă manθe.»

¹⁹ Kodolasqe, thagara Agripa, aśundem kaθar o dikhimos anθa o ćeri. ²⁰ Haj phendem anglal le manuśănqe anθa o Damask haj anθa o Jerusalimo, pala kodoja anθă saoro cinuto le Judeăqo haj i le neevreenqe. Phendem lenqe te muken pes kaθar o bezex haj te bolden pes k-o Del, kerindos fapte save te sika-ven kă boldinăjles kaθar o bezex. ²¹ Ita sosθar ćhutes äl evrea o vast pă manθe anθ-e bar le Templosqi haj rodenas te mudaren man. ²² Dar o Del azutisardă man zi anθ-o ges dă ages. Haj beśav anθă pîrnenθe haj phenav o ćacimos angla äl cijne haj angla äl bare, phenav numa bukă anθa save phendes äl prorocă haj o Mojsă kă si te kerdōn pes: ²³ kă o Kristos trăbul te pătîmil, haj kă ov va ĩnviola anglal anθa-l mule haj va dela дума kadav poporosqe haj le neevreenqe anθa-i lumina.

²⁴ Anθ-o timpo so ov delas дума kadă kašte apăril pes, o Festus dinăs muj:

— Pavel, san dilo! Sikilăn kadiki dă but kă diljajlăn.

²⁵ Dar o Pavel dinăs anglal:

— Ni dilăjlem, raja Festus, dav дума vorbe anθa o ćacimos haj anθa-i gogi. ²⁶ O thagar Agripa zanel kadal bukă, haj lesqe daštiv te dav lesqe дума klaro. Kă sem siguro kă ni xastrajlos lesqe khanć anθa kadal bukă, kă ni kerdiles garade. ²⁷ Pakăs tu anθ-äl prorocă, thagara Agripa? Žanav kă pakăs.

²⁸ Atunć o Agripa phendăs le Pavelosqe:

— Pakăs kă daštis te konvinżis man kadiki dă sigo te kerdov kreştino?

²⁹ O Pavel dinăs anglal:

***26:10** sfinci Kathe äl sfinci si saoră manuś kaj pakăn anθ-o Isus.

— Te del o Del ka maj anglal sau maj palal na numa tu, haj sã kaj ages ašunen man, te aven kadă sar sem me, dar bi kadal lancurenqo.

³⁰ Atunc o thagar, o guvernatori, e Bernice haj kola save bešenas lença uštilas. ³¹ Haj telărindos denas дума maškar pesŕe:

— O manuš kadava ni kerdăš khanć kašte avel mударdo sau phandado.

³² Haj o Agripa phendăš le Festusosqe:

— Kadal manušăsqe daštilas pes te del pes lesqo drom, ta nafi manglăsas te avel krisome kaŕar o Ćezar.

O Pavel si dino drom anŕ-e Roma

27 Păce xotărısajlos te zas le korabiaça anŕ-e Italia, o Pavel haj aver phandade sas dine anŕ-e griža ĩk komandantosqi p-ĩk šăl manuš, savo bučholas Juliu, anŕa o rezimento le bare thagaresqo. ² Uštilăm anŕ-ĩk korabia anŕa o foro Adramit, savi avelas te zal pašaj rig le cinutosqi le Asiaqo, haj telărdăm. Amença sas i o Aristarx, o Maćedoniano anŕa o Tesalonik.

³ Anŕă koaver ges areslăm k-o Sidon. O Juliu phiradilos ũkar le Paveleça haj muklă les te zal kă pe amal, haj kadala dikhles lesŕar. ⁴ Păce telărdăm othar, nakhlăm pašaj rig le insulaqi Ćipru, savi sas amenqe azăvada kaŕar e braval, kăc e bravală sas kontra amari. ⁵ Nakhlăm e mară pašaj Ćilicia haj Pamfilia haj areslăm ke Mira anŕ-e Licia. ⁶ Othe o komandanto arakhlăš ĩk korabia anŕa-i Aleksandria savi zalas anŕ-e Italia, haj čhută amen anŕă laŕe.

⁷ Timpo maj bute gesenqo gelăm pohalja le korabiaça haj phares areslăm pašal o Knidos. Dar e braval ni muklă amen te zas anŕ-e direkcia kodoja. Kadă kă nakhlăm pašaj rig le Kretaqi savi sas amenqe azăvada pašaj Salmona kaŕar e braval. ⁸ Gelăm phares angle pašaj rig le insulaqi Kreta haj areslăm k-ĩk than kaj bučhol ĩl Porturi Lače, pašă kaŕar o foro Lasaja.

⁹ Nakhlosas but timpo haj o drom p-e mară kerdilosas perikulozo, anŕa kodoja kă nakhlosas i o timpo le postosoqo. * Kadă kă o Pavel phendă lenqe so va daštila te kerdŕl pes:

— ¹⁰ Rroma!le, dikhav kă kadav drom va anela amenqe but nekazuri haj xasarimata, na numa anŕa-i korabia haj anŕa-i ĩnkărkătura, dar kjar i anŕa amari viaca.

¹¹ Dar o komandanto ašundăš maj but kaŕar o manuš savo mĩnilas e korabia haj kaŕar laqo stăpĩno dă sar kaŕar o Pavel. ¹² O porto anŕă savo oprisajlămas nas lačo te nakhavas o ivend othe. Anŕa kodoja ĩl maj but manuš hotărısardes te telăras othar, kašte ĩncerkon te aresen k-o Feniks, ĩk porto anŕa-i Kreta, savo delas kadiki karing o nord-vest, kabor i karing o sud-vest, kašte nakhavas o ivend othe.

E furtuna

¹³ Kana ĩnceposardăš te marel ĩk braval kovli kaŕar o sudo, haj on pakăjes kă si e braval savi trăbulas len, vazdes e ankora haj geles p-e rig le Kretaqi. ¹⁴ Dar na pala but timpo, anŕa o drepto le insulaqo uštilis ĩk braval bari zurali, p-o anav Eurakulon. ¹⁵ E korabia ni daštilas te zal kontra le bravalăqi, haj muklăm amen ĩngărde anŕă laqi voja. ¹⁶ Nakhlăm le korabiaça p-ĩk rig telal le insulaqi ĩjni p-o anav Kauda kašte avel amen azăvadă, haj phares daštisajlăm te stăpĩnis e barka e ĩjni. ¹⁷ Pala so vazde lan opre, phangles e korabia šălença. On darajles ta na del dab ĩl grămezi le kišajesqe kaŕar e Sirta, kadă kă mukles tele pohalja ĩl pĩnze ta na maj zal sigo e korabia. Haj kadă sas phirade. ¹⁸ Anŕă koaver ges, kodolasqe kă sămas dine dab zurales kaŕar e braval, ĩnceposajles te čhuden e ĩnkărkătura anŕ-e mară, ¹⁹ haj anŕă le trinenqo ges, pe vastença čhudes ĩl bukă le korabiaqe. ²⁰ But gesa ni dikhinăjles p-o ĩeri o kham nić ĩl stjale, haj e furtuna sas kadiki dă zurali, kă xasardămas orso nădeždă xastraimasqi.

²¹ But timpo konik ni xalăš khanć. Atunc o Pavel uštilos anŕă lenqo maškar haj phendăš:

— Rroma!le, trăbulas te ašundenas man haj ta na telărdenas anŕa-i Kreta, kă afi xastrajlămas kaŕar kadav pharimos haj kadav xasarimos. ²² Dar akanak phenav tumenqe te tremon tumen, kă nić jekh anŕa tumenŕe ni va xasaola. Dar numa e korabia va avela distruzime. ²³ Kăc ĩk ĩnzero le Devlesqo savesqo sem me haj saves služiv les, avilos arăt manŕe ²⁴ haj phendă manqe: «Na dara, Pavel! Trăbul te bešes angla o Ćezar, haj ita o Del dăruisardă tuqe saorăn kaj zan anŕ-ĩk than tuça.» ²⁵ Kadă kă rroma!le, tremon tumen! Kă me pakăv anŕ-o Del kă va kerdŕla kadă sar phendinălos manqe. ²⁶ Dar trăbul te avas čhudi-ne p-ĩk insula.

***27:9** O posto sas k-o ges le pokinimasqo anŕa o bezex, savo sas k-o ĩnceputo le oktombriasqo. O phirimos p-e mară sas perikulozo kaŕar o septembrie zi anŕ-e martia.

O tasaimos le korabiaqo

²⁷ Anθă le deşuštarenqi răt anθ-o timpo so sămas in-gărde kaθar e braval p-e mară Adriatiqo, p-o maşkar le reakjaqo, äġ marinară xakărdes kă paşos kaθar e phuv. ²⁸ Măsurisardes o paj haj arakhles trănda haj panz metră. Geles äk cġra maj angle, pale măsurisardes haj arakhles bişthajšov metră. ²⁹ Daraθar ta na den pes dab kaθar äġ stġnc, čhudes štar ankoră pala e korabia haj ruginas pes te parnöl. ³⁰ Äġ marinară kamnes te naşän paj korabia haj mukle tele p-e mară e barka e cġjni. Kerdile kă kamen te čhuden äġ ankoră i anθ-e rig anglal le korabiaqi. ³¹ Atunč o Pavel phendăs le komandantosqe haj le soldacenqe:

— Kana äġ manuś kadala ni ačhon anθ-e korabia, tume ni va daština te aven xastrame.

³² Atunč äġ soldacă čhendes äġ šăle le barkaqe e cġjni haj mukle lan te perel tele.

³³ Äk cġra maj anglal zi kaj te parnöl o ges, o Pavel rugisardăs saorän te xan:

— Ages si deşuštär ges dă kana sen xolame haj ni xalen khanč. ³⁴ Anθa kodoja phenav tumen te xan, kă e buki kadaja si anθa tumaro xastraimos, kă nič jekh anθa tumenθe ni va xasarela nič makar äk firobal anθa o šăro.

³⁵ Păće phendăs kadaja, lilăs marno, naisardăs le Devlesqe angla să, phaglă les haj inčeposardăs te xal. ³⁶ Atunč să zurajles haj liles i on da xales. ³⁷ Anθ-e korabia sămas dă să duj šăla haj jeftadeša haj šov manuś. ³⁸ Păće čajliles, uşurisardes e korabia, čhudindos o giv anθ-e mară.

³⁹ Kana kerdilos ges, ni prinzandes e phuv. Dikhles äk kotor phuăqo saves sas les plaža kişajesqi haj xotarġsajles te zan othe le korabiača, kana daštıla pes. ⁴⁰ Čhendes äġ ankoră haj mukle len te peren anθ-e mară. Sa atunč čhendes äġ šăle kaj ġnkărenas äġ kġrme, pala kodoja vazdes e pġnza anglal karing e braval haj ortosajles karing o šukimos. ⁴¹ Dar dines pak čhib phuăqi, haj e korabia oprisajlis. E rig anglal le korabiaqi ačhilis othe haj ni maj daštisajlis te avel miškime, haj e rig palal inčeposajlis te phagöl kaθar äġ dimata dab le valurenqe.

⁴² Äġ soldacă kerdes plano te mudaren le phandan, ka na kumva te naşal da jekh ġnotindos. ⁴³ Dar o komandanto, savo kamelas te xastravel le Pavelos, ni muklă len. Porunčisardăs ka kola kaj daştin te ġnotin te xuten anglal anθ-o paj haj te aresen p-e phuv, ⁴⁴ haj kolaver, aver p-äl blăni, aver pă phagi-

mata anθa-i korabia. Kadă să aresles sasteveste p-o šukimos.

Trin čhon anθ-e insula Malta

28 Păće xastrajlăm anθa-i primezdġa, aflisardăm kă e insula bučholas Malta. ² Äġ manuś othar sikadă amenqe äk lačhimos neobişnuime, astardes äk jag haj primisarde amen saorän, kă delas o brġşġnd haj sas šġl. ³ O Pavel kidăs äk angali kreč haj čhulas len pe jag. Anθa-i kauza le tatimasqi äk năpġrka ġnklistis avri haj lipisajlis kaθar lesqo vast. ⁴ Kana äġ manuś le insulaqe dikhles e năpġrka atġrnindos p-o lesqo vast, phendes jekh avresqe:

— Čăces o manuś kadava trăbul te avel äk učġgaś, kăc o Čăcimos* ni kamel te mukel les te trail, makar kă sas xastrame anθa-i mară.

⁵ Dar ov skuturisardăs e năpġrka anθ-e jag haj nas lesqe khanč. ⁶ Äġ manuś kodola ažukărdönas ka ov te puköl sau te pherel anθa-k data mulo. Pala so ažukărdes but haj dikhles kă ni kerdöl lesqe khanč deosebime, parubdes pi păreră haj phenenas kă si äk zeo.

⁷ Paşă o than kodova sas äġ ogoră le maj baresqe le insulaqe, p-o anav Publius. Ov primisardă amen anθă pö kher, kaj beşlăm trin ges, haj phiradilos mişti-mača amenča. ⁸ So beşlăm othe, o dad le Publiuosqo paşlöl as anθ-o pato, nasfalo, sas les febra haj sas malado gesθar. O Pavel gelos te dikhel les, rugisajlos haj čhutăs äġ vast pă lesθe haj sastărdă les. ⁹ Păće kerdilis kadaj buki, aviles i kolaver nasfale anθa-i insula kodoja, haj sas sastărde. ¹⁰ Bari čġnstja dină amen, haj kă amaro telărimos dină amen să so trăbulas amen p-o drom.

O Pavel aresel ke Roma

¹¹ Beşlăm p-e insula trin čhon, pala kodoja telărdăm äk korabiača anθa-i Aleksandria, savi nakhadăsas o ivend othe, haj sas lan o semno le zeenqo Źemeni.

¹² Areslăm anθ-e Sirakuča haj beşlăm trin ges othe.

¹³ Othar telărdăm haj areslăm k-o Rezo. Anθă koaver ges inčeposardăs e braval te marel kaθar o sudo, haj pala duj ges areslăm anθ-o Puzole. ¹⁴ Othe dinăm pa nişte phral, save rugisarde amen te beşas lenča jefta ges. Haj othar gelăm anθ-e Roma. ¹⁵ Äġ phral othar aşundes anθa amenθe haj ġnkliste amenqe anglal zi k-o foro e Pjaca le Apiuosqi haj zi k-o foro Trin Hanuri. Kana dikhlă len, o Pavel naisardăs le Devlesqe haj zurajlos.

***28:4** Čăcimos Čăcimos sas o anav äk zeicaqo.

O Pavel anθ-e Roma

¹⁶ Kana areslăm anθ-e Roma, le Pavelosqe dină pes lesqe voja te bešel korkoro, äk soldatoça savo pázilas les.

¹⁷ Pala trin ges o Pavel dină muj le baren le evre-enqe. Kana kidinäjles ku sã, phendă lenqe:

— Phralalle, me ni kerdem khanć kontra amare poporosqi sau le obićejenqi amare phurenqi. Ku sã kadala, semas phandado anθ-o Jerusalimo haj dino anθ-äl vast le romaenqe. ¹⁸ K-o próceso, äl romaja pušle man but, on kamenas te den muro drom, anθa kodoja kã nas man nić äk doś vredniko merimasqi. ¹⁹ Dar äl evrea uštile kontra, kadă kã trãbuisardăs te mangav te avav krisome kaθar o Ćezar, dar na kašte akuzov mĩrã poporos daićesθar. ²⁰ Kodolasqe dinem tumen muj te dikhav tumen haj te dav дума tumença. Kãc anθa e nãdeždă le Israelosqi phiravav me kadal lancuri.

²¹ On phende lesqe:

— Ame ni primisardăm nić äk skrisoară anθa-i Judea anθa tuθe, haj ni avilos nić äk phral te vestil sau te phenel dajći nasul anθa tuθe. ²² Dar kamas te ašunas tuθar so gĩndis tu, kãc zanas kã pesθe sã del pes дума kontra kadal sektaqi.

²³ On hotãrisarde äk ges, haj but aviles anθ-o kher le Pavelosqe. Dã ku detexara haj zi e rãt o Pavel delas lenqe дума but haj phenelas o ćacimos anθa o tha-

garimos le Devlesqe, kašte kerel len te pakăn anθ-o Isus, prin e Kris le Mojsãsqi haj äl Proroćă. ²⁴ Aver anθa lenθe pakăjes äl bukă kaj phendă len o Pavel, dar aver ni pakăjes. ²⁵ Īnceposajles te telãren bi te aven dã akord jekh avrença, pãće o Pavel maj phendă lenqe äk buki:

— Mišto phendăs o Duxo Sfinto prin o proroqe Isaja tumare dadenqe kaj traisajle atuncă, ²⁶ kana phendăs:

«Za k-o poporo kadava haj phen:

‘Dã ašunimos va ašunena, dar ni va xakãrena.

Dã vardimos va vardina, dar ni va dikhena.

²⁷ Kã o ilo kadal poporosqokerdilos sar bar,

on ašunen phares le kanenca

haj phandades pe jakha

kašte na dikhen le jakhença,

haj ta na ašunen le kanença,

ta na xakãren le ileça

ta na bolden pes

haj ta na sastãrav len.’ »^q

²⁸ Kadă kã tume trãbul te zanen kã kadaj mĩntu-iră le Devlesqi sas dini drom le neevreenqe. On va ašunena!

³⁰ Timpo duje bãrsenqe o Pavel bešlos anθ-äk kher ĩnkirime haj primisardăs saorãn kaj avenas te dikhen les. ³¹ Delas дума le manušanqe anθa o thagarimos le Devlesqe haj sikavelas le manušan anθa o Raj o Isus Kristos bi daraqe haj bi nić äk pedikaqe.